

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos poszt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilatér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, december 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezetékek: Magyar ipar.
- A képviselőház ülése.
- Francoországi szerzetesek Magyarországon.
- Az iskolaszék sérélmel.
- Vaduk a hunyadmegyei közigazgatás ellen.
- Új csatornázások Aradon.
- Mangra és a bihari eserekek.
- A tandíj-tiletés új módja az állami középiskolákban.
- Akasztás előtt.
- Rejtélyes gyilkosság.
- Az állami tisztviselők öröme.
- Kisfaludy és a diákok.
- Kecskeméthy elfogták?
- Tárcs: Sirató ének. Irta: Radnai Gyula.
- Regény-Csarnok: A róma-párisi expresszovonat. Fordította: Ritt Gyula.

Magyar ipar.

Irta: Ifj. Neuman Adolf.

Arad, december 3.

Korán elhunyt felejtethetlen Rudolf trónörökösünk egy alkalommal így nyilatkozott:

— Az ipar a népek közművelődésének egyik legszebb kincse; azok, kik ezen kincset őrzik, nemcsak barátai az iparnak, hanem a népnek is barátai és ezért az iparpártolás nemcsak a szoros érdekeltek feladata, hanem az összesség által ápolandó közfeladat.

Körber osztrák miniszterelnök a múlt héten a nagyiparosok központi szövetségének közgyűlésén nagyobb szabásu beszédben mondotta, hogy mindenkor szerencsésnek érzi magát, ha a népnek táplálói között időzik, akár a föld áldásának

létrehozatala körül fáradoznak ezek, akár a munkagépek mellett állanak, vagy a készült gyártmányok a hazában és annak határain kívül a nagy világban igyekeznek piacot szerezni.

A német császár iparpártolásának egy újabb mozzanatáról hoztak egyes napilapok híreket olyan alakban, hogy azt kezdetben kételyvel olvasták, de ime, előttünk fekszenek a szaklapok, melyek elragadtatással számolnak be Vilmos császárnak, a német ipar érdekében Angliában kifejtett nagyszabásu tevékenységéről. Sandringhamból, az angol uralkodó kedvenc tartózkodási helyéről sürgöny érkezett a berlini udvari főmarschall-hivatalhoz, küldénének sürgősen oda bemutatás végett minta-példányokat azon készülékekből, melyeket a denaturált szesznek műszaki célokra való felhasználására (világítás, főzés, fűtés, motorikus erő kifejtésre) használnak.

Ezen tárgyak a londoni német nagykövetség közbenjárásával megérkeztek a sandringhami kastélyba rövid néhány órával az uralkodó elutazása előtt. Az uralkodó mindamellett maga gondoskodott a tárgyak előnyös csoportosításáról és a megjelent német gyárosnak magyarizatait ő maga tolmácsolta angol nyelven, sőt az angol királyi ház tagjainak nagy bámulatára az uralkodó maga is bemutatta egy szeszszel fűtött vasalónak előnyös használatát és elmesélte, hogy 6 év óta több palotájának parkja szesz-izzófényvel van kivilágítva.

Ezeknek felemlítése után áttérek ma-

gunkra és beszélni óhajtok egy magyar ipari-mozzanatról. Napokkal ezelőtt anket tartatott fővárosunkban egy magyar export-egyesület létesítése érdekében, mely alkalommal emlékeztünkbe hozták, hogy már a negyvenes években nemzetünk legjobbjai kiviteli kereskedelmi társaságot alakítottak. A társaság elnöke gróf Batthyányi Lajos volt, míg az igazgatók sorában Kossuth Lajost, gróf Széchenyi Istvánt s hazánk több akkori jeleseit találjuk. Tehát emlékeztettek bennünket arra, hogy hazánkban több mint 60 évvel ezelőtt már tudták, hogy a kivitel érdekében tenni kell valamit.

Lássuk mi történik 60 évnek leforgása után a jelenben: A temesvármegyei gazdasági egyesület igazgató választmányára foglalkozott Miklós Odönnek egy hírlapi cikkben megjelent tanulmányával, mely a finom liszt kiviteli praemiumára vonatkozólag javaslatokat tesz és feliratot intézett a nagymélt. kereskedelemügyi miniszterhez, melyben kérte, engedélyeznének a fiemei utirányban tengeren tovább szállítandó finom lisztnek egy kiváló kedvezményes fuvardíjtételt.

Errre a pestvármegyei gazdasági egyesület körlevelet bocsájtott ki az ország valamennyi gazdasági egyesületeihez, mely valósággal hemzseg az ipargyűlölet szülte helytelen adatoktól és gyanúsításoktól, végeredményében pedig oda konkludál, hogy nem szabad a liszt tarifájának alacsonyabbnak lenni, de még csak egyenlőnek sem a búzáéval. Megjegyzendő, miszerint úgy a MAV. vonalain, valamint a

TARCA

Sirató ének.

Irta: Radnai Gyula.

Valami kimondhatatlanul kínzó és gyötörő fájdalom parancsolja, hogy rólad, megszentelt emlékedről irjak, én örökemlékezetű eltávozottam. Talán magam akarom ezáltal vigasztalni, talán másokat? Szenvedő szívemnek, magam által is, megfejtethetlen titka ez. Csak a belső erőt érzem működni a hidegedő, gyászoló kebelben, a fájdalom a csapás lelki, készítő nyomását, vagy talán azt az általános emberi szokást: a bucsuzást. Bucsuzni akarok, holott a kegyetlen végzet téged jelölt a távozásra, bucsuzni akarok, bárha érzem és tudom jól, hogy ez ellen vég és határ nélküli szerelem a leghatározottabban tiltakozik.

Nem is lesz ez bucsuzás. Csak valami oly nehéz, meddő zokogáshoz hasonló jankiállítás, betükbe kristályosodott, láthatatlan könyharmat.

A sirató asszony szokásból, pénzért sirja el könyeit és nem is sejtí, hogy olcsó pénzen eladott könyeiben apránként emberi létünk mily nagy, kimondhatatlan nagy kincsétől fosztja meg magát. Mert a köny kincs, gyémántnál többet érő kincs, ha pereg, a megsebezett szívűnek! Oh én tudom, keservesen bírom ezt most felfogni, most, amidőn fájdalom-

ban átátsajduló szívvel, megzavart aggyal, összerokadt testtel kell itt állnom; itt pusztulnom, gyöngyvirágos, frissen hantolt sírod, bezárult menyországom előtt könytelen szemekkel... Most, amidőn, mintegy átmulatott éjszaka után, a kábult főben milliónyi csilingelő dal, fülemben cseng édesen, szerelmesen suttogó lágy hangod, szemeim előtt leperreg, elszárgul, új sebeket ütve, régieket főlzakítva, az, ami elfeledhetetlen, kimondhatatlanul bájos és boldog, hamar tovaröppent mivoltunk. Oh, mily jól esne most a köny, bárha csak egy csepp is aláesne, hogy legalább ez a csilingelő csöpp törhetne elő abból a kebelből, mely hasonló most az ördög konyhájához. Ám a köny hiányzik, a fájdalom bennem marad, ezerszerre megsulyosodik némaságával. A temetőben éles, hideg alkony szellő sivit át, a télelő zuzmarát fakasztja, az elkésett fecske fagyottan, holtán esik lábamban elé, a megkopaszodott szomorufüzfőről, a nap haldokló sugara rezegve dereng és én a temetők temetőjében, könytelen zokogva, lassan haldokolva, önkénytelenül dudolom a te frissen hantolt, gyöngyvirágos sírod előtt: „Álom volt a mi szerelmünk, tovatűnő álom...”

Elképzelhetetlen, tragikus sorsod, a Kaméliás hölgy regényesen misztikus, szerelmi glória fényébe von. Kaméliás hölgy voltál te is. Megnemesített erkölcsű, keblén kaméliák helyett, örök szerelem vérpiros színű pasaflo-

kal ékeskedő kaméliás hölgye, hasonló sorsu lovagoknak.

Igen, én is fölakartam szakítani a koporsót a földből, hogy aztán annál rettenetesebb legyem sorsom, hogy én is állig gázolhassak a fináléig tivornyázhassak ott, ahol egy szívet, szívvel temettek.

De nem, a koporsót lenn hagytam és lennt hagyom, az igazság érzet, sok dulakodás után legyőzte bennem az önértet és te nyugodhatsz ott az örök csendesség hazájában zavartalanul. Szép, mélesen szép voltál, jó, végnélkül jól voltál, porhüvelyed bájjait csak a legnemesebb régiókban szállongó átszellemült lelkületed mérhetetlen volta multa felül és mégis rövid virágzásod alatt, mennyit kellett szenvedned. Azt a keresztet, melyet magad választottál irtózatossá elestedig az élet mily meredek golgottháján kellett hurcolnod! Es nekem még volt érod, titáni lelkületed nő, boldogságot nyujtanod! Igen, igen félre az önzéssel, a poharat nekem is ki kell ürítenem. Ez az igazság!

A világ, a világ! Ez volt a mi válaszfalunk: egy egész világ! Amíg éltél, a te létezésed boldog tudata, nekem tisztelni parancsolta ezt a fogalmat. De veled meghalt az én világom is. Mi sem akadályoz többé, ha boldogságom titkoltam, legalább bánatom nem kell titkolnom és jól van így, mert nem is tudnám.

Rövid néhány hét előtt, ajkad csókra tü-

fontosabb kötelék-dijszabásokban gabona és őrleményekért ugyanazon osztály szerinti fuvardíj számíttatik.

Mennyi rövidlátást árul el az, aki ilyeneket állít és észre nem veszi, hogy elfogultságában maga alatt vágja a fát, megfélemlítve arról, hogy azon esetben, ha a nyers terményt, a búzát exportálja: megdrágítja a kis embernek kenyérlisztjét és elvonja a hazai mezőgazdaságtól az értékes erőtakarmányt: a korpát, és hogy kereset nélkül hagy több ezer malmunkat. Figyelembe nem veszi, hogy nálunk finom lisztben nagy felesleg van és ennek az következménye, hogy nem ritkán, legutóbb f. é. januártól—juliussig, oly nagymérvű üzemesökkenés vált szükségessé, hogy a malmok üzeme hetenkint 1—3 napig szünetelt. A finom liszt felhalmozása folytán ennek és a kenyérlisztnek árai közt feltűnő csekély különbség mutatkozik, ami annyit jelent, hogy a kenyérliszt aránytalan drága. Aki tehát a finom liszt exportálásánál nem segédkezik, segít megdrágítani a kis ember kenyérlisztjét. Az, hogy milyen jövedelmező a finom liszt kivitele, legfényesebben kitűnik abból, hogy liszt kivitelünk a vámkülföldre (tehát Ausztrián kívül) évről-évre csökken.

A pestvármegyei gazdasági egyesület a körlevélben elismeri ugyan azt, hogy az országra nemzetgazdaságilag előnyös, ha a nyerstermények itthon dolgoztatnak fel és feldolgozott állapotban vitetnek a külföldre; elismeri azt is, hogy az államhatalom helyesen cselekszik, mikor ezen műveletet támogatja és elősegíti, de ez elismerés szellemében nem jár el, a mint különben a számok elemző hatása segítyével látni fogjuk.

Az összes magyarországi malmok évenként husz millió mmázsa búzát őrlnek, ebből egy millió mmázsa lisztet exportálnak a vámkülföldre, tehát az összörlésnek 5%-a kerül kivitelre. Az említett körlevél szerint ennek elősegítésével az államhatalom tulment a határon és háttérbe szorítja, megkárosítja a nyerstermelőket,

zelt, karod ölelt, egész lényed szeretni parancsolt és most... most itt állok egy hanidomb előtt, messze földről zarándokoltam a rögökhöz, itt állok és azt mondják, hogy téged már régen, réges-régen alája tettek, temettek egy koporsóban. Nem akarom elhinni, tiltakozom és akkor a fülbe titkos hang sug, az agyban a megértés világa elseng, hogy: emberek vagyunk: meghalunk. „Es egymásban tovább élünk, csak egy fölösleges részed van itt ez alatt a hanidomb alatt, oh nem haltál meg, mert a mi megtörtént azt nem tudták eltemetni; az az emlékezetben, az én bennem még éi!

Kis fejfádon hervatag koszoru, kékselyem szallagát a hideg északi szél, meglebegteti Hozzám ütdök, ruhámon lesimul és újra meg újra így. A szallagon ez van írva. A szüldök. Elgondolom: én is gyermekük vagyok a fájdalomban, és néked pedig testvéred lettem lelkem halálában. Fölszedek egy lehult levelet sírodól, selyem keszkenőbe rejtek néhány szentelt rögöt és hosszú idők után igaz imára nyilnak ajkaim.

Sötétség nehezedett fölém, tagjaim már megdermedtek, és imát morzsoló ajakkal most is sírod előtt állok, könnytelen még most is ott zokogok. S ott lelkemre száll a sok a sok emlék, és úgy éget, úgy perzsel mindenik.

A villamos csengése, gyárak, vonatok, füttyülése, zuzaváros zsváj az élők közé hívják. És én megyek az élők közé, közéjük viszem magamat, és velem jön egy egész temető.

a termelvényeket feldolgozó ipar javára. (szószerinti idézés.)

Itt egy céltévesztett agrár-mozgalommal állunk szemben, mely utánozt valamely külföldi sablont, anélkül, hogy azt a mi viszonyaink szerint módosítaná. Németországban, ezen mozgalom hazájában, a gazdák védekeznek a nagy gabona-bevitel ellen, mely megnehezíti terményeik értékesítését, holott a mi ipar-szegény országunk a mezőgazdasági termesztyvényeink kivitelére van utalva.

Tényként van feltüntetve nálunk, hogy a malmok eddig is biztos nyereséggel tudták exportálni a finom lisztet, tehát „jövedelmező vállalatok.“

Annak dacára sem a pestvármegyei, sem más belföldi gazdasági egyesületnek tagjai nem nagyon igyekeznek ezen jövedelmező vállalatok részvényesei lenni, vagy pedig szövetkezeti alapon malomvállalatot létesíteni. (Pedig olcsón lehet kész malmokat vásárolni. Legutóbb Versecen egy 160,000 korona becslési értékkel bíró malmot 50,000 koronáért árverettek el.) Ily módon tapasztalatok nyomán győződhetnének meg a malmok valódi jövedelmezősége felől.

Sajnos, ehhez a magyar gazdának még nincsen elég vállalkozási szelleme, sem kedve, sőt az ipart még csak méltó foglalkozásnak sem tekinti. Pedig nem ritkán kalauzolnak külföldi kartársakat széles ez országban, legutóbb angol gazdákat, kik között foglalkozásukon kívül sokan iparvállalatoknál is érdekelve vannak. Epen ezen angol vendégek, a „Köztelek“ 93-ik számában is ismerttetett jelentésükben, sok szép látottak leírása után rokonszenvesen, de őszintén mondják, hogy a földmívelést Magyarországon kevésbé intenzívnek találták és keveseltek a hektáronként elért termésátlagokat.

Mindaddig, míg a nagyiparhoz szükséges alapfeltételek a gazdaközönségnél feltehetőleg nem lesznek, a pestvármegyei gazdasági egyesület körlevelében elmondottak az illetékes mértékadó körökben visszhangra alig találhatnak. De igenis találhatnak élénk ellenmondásra azon ezer és ezer ipari munkásnál, kik néhány nyári hónap kivételével hiába keresnek a gazdákhoz foglalkozást, kenyeret és tüzfát a téli időszakban való megélhetéshez. A „Köztelek“-ben néhány héttel ezelőtt megjelent „Szomorú számok“ feliratu cikk arról ad értesítést a gazdaközönségnek, hogy 1901 évben Hamburg, Bréma, Antwerpen és Rotterdamból 70941 magyarországi kivándorló kelt tengerentuli utazásra, és megjegyzi, hogy ezen óriási kivándorlás leginkább a termelő osztályokat (gazda és iparosokat) sújtja. Milyen éles ellentétben áll ezen szomorú számokkal ama, a külföldi szaklapokban majdnem egyidejűleg közölt statisztika, mely szerint Németországból

1880 évben	210.000
1895 évben már csak	35000
1900 évben már csak	22000

munkás vándorolt ki. E számok, a kivándorlás csökkenése, dicsőhymuszt zeng az iparnak, mely jólétet és hazájában való megélhetést biztosít a lakosságnak.

Elnézést kérek, hogy ismétléssel fejezem be cikkemet, s újra rátérek az osztrák miniszterelnök szavaira:

— Táplálói a népnek egyaránt, kik akár a föld áldásának létrehozatala körül fáradoznak, akár a munkagépek mellett állanak, vagy a gyártmányok számára fogyasztót igyekeznek szerezni.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 3.

A függetlenségi párt az utóbbi időben szokatlan nagy számban jelent meg az ülés elejére, aminek okát nem is titkolták. Napirend előtti felszólalással kívántak alkalmat adni Fejérváry miniszternek a nyilatkozatra. Előbb azonban parázs napirend előtti vita volt, amelyben különösen Thaly Kálmán vett részt. Rákóczy szelleme uralkodott rajta.

Ezután Kossuth Ferenc hozta szóba Fejérváry minapi kijelentését, mire Fejérváry olyan egyenes és nyílt kijelentést tett, amely nemcsak megújította az iránta érzett rokonszenvet, de alkalmas volt arra, hogy az egész ügyet teljesen befejezettek tekintse még Kubik Béla is. Végre Rubinek Gyula, az Omge titkára mondott az indemnitinél egy agrár színezetű beszédet. Utána Gál Sándor beszélt.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Daniel Gábor, alelnök.

A kormány részéről jelen voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Fejérváry Géza báró és Darányi Ignác miniszterek.

Elnök fél 11-kor nyitja meg az ülést.

Nyegre László jegyző jelenti, hogy Lengyel Zoltán a városi tisztviselők vasuti jegye és a szekeresz önkéntesek ismert párbaja ügyében fog interpellálni.

(Napirend vita.)

Kristóffy József előadó beterjeszti a kivándorlásról szóló javaslat közigazgatási bizottsági jelentését.

Szederkényi Nándor arra kéri a Házat, hogy e fontos javaslatot mindjárt az indemnit után tűzzék a napirendre.

Széll Kálmán miniszterelnök ebbe beleegyezik. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán kéri a Rákóczy és Kossuth érdemeinek törvénybeiktatására vonatkozó kérvényeknek szombat déli 12 órára való napirendre tűzését.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nincs kifogása e kérvények tárgyalása ellen, de csak az indemnit letárgyalása után. (Helyeslés jobbról, zaj balról).

Thaly Kálmán ebben a nyilatkozatban presziót lát. A miniszterelnök ezzel azt akarja mondani, hogy csak hallgassatok most, engedjétek át az indemnit, akkor meg lesz a Rákóczy-törvény. (Élénk helyeslés a szélsőbalon).

Széll Kálmán miniszterelnök tiltakozik a preszió ellen. Soha presziót alkalmazni nem szokott, de az indemnitit le kell tárgyalni.

Elnök kérdést intéz az iránt, hogy elfogadja-e a Ház az előadó indítványát a kinyomatás iránt. (Nagy zaj).

Felkiáltások: Nem értjük! Nem halljuk!

Elnök: Tessék csendben maradni! Akkor meghalljuk!

Thaly Tessék okosan beszélni, hogy megérthessük! (Nagy zaj).

A Ház ezután a jelentés kinyomatását határozza el.

(A Fejérváry-affér epilógusa).

Kossuth Ferenc a napirend előtt felszólalva, utal a honvédelmi miniszternek a minap a Házra tett sérelmes kijelentésére, amely miatt szerinte joggal zudult fel a körülötte ülő párt, mert úgy lehetett e kijelentést értelmezni, mint amely sérti a Ház szuverénitását. Már pedig egy felelős kormány, vagy miniszter vagy meghajol a Ház határozata előtt, vagy feloszlatja a Házat, vagy lemond. (Helyeslés a szélsőbalon.) Miután nem hiheti és joga van feltételezni, hogy Fejérváry miniszter — nem akarta megérteni a Házat és miután most a miniszter jelen van, kérdezi, hogy ohajt-e felvilágosítást adni?

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Kétszer is hangsúlyozta említett beszédében,

hogy helyesnek tartja, ha a Ház a maga mentelmi jogát megőrzi és óvja. Kétség sem merülhet fel az iránt, hogy ő a Ház mentelmi jogát respektálja, (Altalanos élénk helyeslés) és ennél fogva azt hiszi, nincs is helye semmi további diskusszióknak. (Altalanos élénk helyeslés).

(A pénzügyi-bizottság nyilvánossága).

Rátkay László szintén napirend előtt szólal fel. A pénzügyi-bizottság tegnapi ülésén Fejérváry honvédelmi miniszter bizalmas kijelentéseket akart tenni, mire ő (Rátkay) kijelentette, hogy nem vállal kötelezettséget a titoktartásra nézve. Ezt ő nem úgy értelmezte, mintha a sajátban közzétenni akarta volna a felvilágosítást, de mert a pénzügyi bizottságban történők nem lehetnek titkok a többi képviselő számára és mert mint népképviselő összeférhetlennek tartja azt, hogy amit a nemzet érdekében levőnek tart, azt eltitkolja, ezért tiltakozott a bizalmas jellegű közlés ellen. A titok csak akkor marad titokban, ha azt négy szemközti mondják el. Ő most már újlag azt indítványozza, hogy a pénzügyi bizottságban esküt tett gyorsírók legyenek, hogy így az ott történőkről a Ház pozitív tudomást szerezzon. Elismeri, hogy lehetnek különösen védelmi ügyekben bizalmas közlések, de ezeket zárt ülésen lehet tárgyalni.

Elnök: A napirend előtti vita nem képezi határozat tárgyát.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Kötelességének tartotta, hogy teljes felvilágosítást adjon a pénzügyi bizottságban, mert meg van arról győződve, hogy olyan közléseket tett volna, a melyeket sem Rátkay, sem más semmiféle lexikonban meg nem találhatott volna és kibővíthette volna Rátkay enciklopedikus tudományát. (Derűtségs.) Vannak igenis úgy a védelmi, mint a külügyekben olyan dolgok, a melyeket semmiféle parlamentben nyilvánosan tárgyalni nem szokás. (Élénk helyeslés jobbról.) Sajnálja, hogy e közlésekben megakadályozták, de ha nem akarták meghallani, ő meghajol ez előtt. (Élénk tetszés jobbról.)

Széll Kálmán miniszterelnök nagy hibának tartaná a gyorsírókat a pénzügyi bizottságban, mert az a tárgyalás kárára válnék. Vége volna minden közvetlenségnek, a mi a bizottságokban meg van. Igen, szó van arról, illetve ő szándékozik javaslatot tenni a költségvetés pénzügyi bizottsági tárgyalására vonatkozólag, hogy a Ház tárgyalásait rövidebbé tegye, de ezt oly módon fogja javasolni, hogy a bizottság tárgyalásának közvetlensége megőrizhető legyen.

Rátkay László személyes kérdésben megjegyzi, hogy a miképen Fejérváry akarja nevelni a magyar katonát, úgy érti, a titoktartást.

Fejérváry miniszter: A választásnál kitűnő a katona. (Derűtségs.)

Ez célzás volt Rátkay pincehelyi választására.

Rátkay: A miniszter megjegyzése sem helyes, sem igazságos nem volt.

Kubik Béla: (kiabálva) *Perfid volt! Perfid.* (Nagy zaj.)

Rátkay: Ő legjobban sajnálja, hogy véres választása volt, nem tehet róla, hogy katonaságra volt, szükség. Egyébként a bizottsági ülésre nézve meghajlik a Ház akarata előtt.

Következett végre a napirend:

(Az indemnitás tárgyában.)

Rubinek Gyula: Kossuth Ferenc multkorai beszédere reflektálva megjegyzi, hogy az ország csak örülhet, hogy olyan jeles, nagy tehetségű miniszterelnöke van, mint Széll Kálmán. Nem helyesli és nem is helyeselheti azt a csendes obstrukciót, a melyet a függetlenségi párt csinál. (Nagy zaj.)

Endrey: Talán zajos obstrukciót kívánnak? (Nagy zaj.)

Rubinek: De ez az obstrukció nem is találkozik az ország rokonszenvével. (Zajos ellentmondás balról.) Nem azért, mert nagy munka vár a Háza és ebben az ellenzék a Házat megakadályozza. Nincs is ok az obstrukcióra, mert a Háznak olyan elnöke van, a ki a képviselőház szuverenitását megóvja és a kormányt olyan elnöke, a ki nemcsak koncilians, de az ország gazdasági érdekeit úgy befelé, mint kifelé megvédi. (Ellentmondás balról.) Loginkább pedig a felett csodálkozik, hogy az ellenzék még a miniszterelnök részletes, teljesen felvilágosító és őszinte argumentációja után is folytatja az obstrukciót.

lágosító és őszinte argumentációja után is folytatja az obstrukciót.

Ezután Bartának válaszolva, védi a pozsonyi gazdasági kongresszus határozatát és ismerteti a német vámtarifát. Hogy a kormány még be nem nyújtotta az önálló vámtarifát, jól tette mert nem helyes a puskaport előre kilövéldözni.

Barta Odön: Érti-e?

Rubinek Gyula: Jobban, mint a képviselő ur. A kormány iránti bizalomból is elfogadja az indemnitit és visszautasítja Barta határozati javaslatát.

Barta Odön személyes kérdésben tett reflexiója után

Elnök az ülést felfüggeszti:

Szünet után.

Gál Sándor tiltakozik a bizalomból kötött rózsacsokor ellen, a melyet a Ház nevében akart Rubinek a kormánynak átnyújtani Nagy Ferencel polemizálva, indokolja is a kormány elleni bizalmatlanságát. Az indemnitit nem fogadja el. A nemzetiségi politikát kritizálja és azt egészben helyteleníti. Fölhossa, hogy a szászok ünnepélyein a *Gotterhaltét* éneklék. (Nagy zaj.)

Széll Kálmán miniszterelnök közbeszól: Majd megvizsgáljuk!

Elnök a vita folytatását holnapra halasztotta.

(A szekereszöknkentesek párbaja).

Lengyel Zoltán interpellációt intéz Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszterhez annak a két szekereszöknkentesnek párbaja iránt, a kiket a párbajt vezető főhadnagy a súlyos sebesülés után is kényszeríteni akart a viaskodás folytatására. Az interpelláció így hangzik:

1. Van-e tudomása a honvédelmi miniszter urnak a november 22-én a budapesti szekereszlaktanyában két önkéntes között a katonai hatóság parancsából megvívott párbajról?

2. Tudja-e a miniszter ur, hogy a párbaj lefolyása a lovagiasság szabályainak meg nem felelt?

3. Van-e tudomása különösen arról, hogy a párbaj vezetésére a katonaság részéről ki jelölt Phetin Rudolf főhadnagy három orvosnak párbajkeptelenséget konstatait egyhangu nyilatkozata dacára a lépök közlései szerint kijelentette, „hogy megengedi, hogy Eisler önkéntes orvosi szempontból párbajkeptelen, de katonai szempontból nem az?”

4. Tudja-e a miniszter ur, hogy a nevezett önkéntest a tiszti gyűlés a párbaj miatt a tiszti rangra méltatlannak jelentette ki?

5. Hajlandó-e a miniszter ur intézkedni, hogy ez ügyben a vizsgálat megindításuk és ennek lefolyása után a Háznak jelentést tenni?

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter válaszában elmondta az eset történetét. Az egyik önkéntes sebet kapott az alkán, a melyet jelentéktelennek konstataitak az orvosok, mindazonáltal a másik még sem akarta folytatni a párbajt; ezért ezt az önkéntes iskolából kiltották.

A választ a Ház és maga az interpelláló is tudomásul vette.

(Tisztviselők vasúti jegye).

Második interpellációt Lengyel Zoltán a kereskedelemügyi miniszterhez intézi a következőképen:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy 70.532—1902. szám alatt kiadott a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek féláru vasúti jegy iránti kérelm-re vonatkozó rendelete a tisztviselők kérvényezési jogát sérti?

2. Mivel indokolhatja a miniszter ur rendeletét?

3. Miért nem hajlandó a miniszter ur a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek féláru vasúti jegy váltására jogosító igazolvány engedélyezése iránti teljesen méltányos kérelmet teljesíteni?

Láng Lajos kereskedelmi miniszter megnyugtatóan válaszol Lengyel Zoltánnak.

A választ a Ház tudomásul vette.

Franciaországi szerzetesek Magyarországon.

(A kartauzi líkőr a politikában.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 3.

A kongregációs törvény következtén megindult Franciaországban a szerzetesek kívándorlása. A különféle rendek tagjai csoportokban hagyják el a francia földet és keresnek új hazát. Egy távirat, a mely ma érkezett, azt sejteti, hogy a franciaországi kartauzi barátok egy része Magyarországra telepszik le. A táviratban nyilatkozatról van szó, a melyben csak Ausztria foglaltatik; de ha a franciák ismert felületességét tekintjük, nem lehetetlen, hogy a nyilatkozó Magyarországot is egy kalap alá vette Ausztriával.

Párisból táviratozzák, hogy a Grenoble melletti kartauzi kolostor coadjutora ma a *Journal* egy munkatársát fogadta, és elmondta neki, hogy a rend tagjai Spanyolországba fognak költözni, a hol több kolostort már be is rendeztek számukra; más részük Ausztriába

— A jóváhagyás iránti kérésünk — folytatta, — azért lett elutasítva, mert bizonyos emberek el akarják venni a rend líkőrének gyártási jegyét. A gyártási jegyet elvehetik, de a gyártás jól öröközt titkát nem.

A coadjutor szerint azok az egyházfők, a kik ellen a kormány megindította a büntető eljárást, ezek: az orleansi, a besanconi, az amiensi és a nizzai püspökök. Az ezek által benyújtott peticióban az államtanács hivatalos hatalommal való visszaélést látott s ezért rendelte el ellenünk a megtorló eljárást.

Klasszikus része a nyilatkozatnak a líkőrügye, a mely, ha csakugyan igaz lenne, furcsán jellemezné a francia politikát. A klerikális íróknak minden esetre hálás téma lehet ez: *Likőr a politikában.*

TÁVIRATOK.

A franciaországi sztrájk.

Marseille, dec. 3. Ötödfélezer sztrájkoló elhatározta, hogy üdvözli a kormányt partatlan magatartásáért, amely az egyéni szabadságot biztosítja és egyuttal a katonaság és rendőrség visszarendelését kívánja. A sztrájkolók maguk szerelnek fel egy hajót, amely az utasokat Algirba viszi. A rakodópartokon teljes nyugalom van.

Roosevelt üzenete.

Washington, december 3. A kongresszushoz intézett elnöki üzenet így kezdődik: Még folyton a határtalan fejlődés korszakában vagyunk. Mint nemzet nagy szerepet vittünk a világban és el vagyunk tökéltve arra, hogy jövőre még nagyobbá tesszük szerepünket. Az utolsó négy év eseményei végleg eldöntötték, hogy a nagy nemzetek között kell helyet foglalnunk. Még ha akarnók is, sem játszhatnánk kis szerepet, de nemzetünk bátran és elszánt akarattal néz előre a jövőnek. Hitvallásunk nem a gyöngye ember hitvallása, hanem a remény és a diadalmas törekvés evangéliuma. Nem riadunk vissza a harcoktól. Nagy problémákkal van dolgunk külföldön és még nagyobbakkal itthon, de meg is tudjuk oldani őket. Anyagi jólétünk mostani nagy foka a gazdasági erőnk, törvényeink, politikánk és mindenekelőtt nagy polgári tulajdonságaink évszázados kifejtésének következménye.

Az elnök azután utal a jólét terjedésével járó nagy vagyoni felhalmozódásra és azt mondja, hogy a sok jóval sok rossz is keletkezett, a melyet türelemmel és gyakorlati okossággal kell elhárítani. Egy év tapasztalása megmutatta, hogy az utolsó üzenetében ajánlott rendszabályok alkalmasoknak bizonyultak. A tulajdon sérthetlensége mellett is az egyesületeket és nevezetesen az egyesületek egyesítő-

ét törvényesen szabályozni és nemzeti felügyelet alá helyezni kellett. Megszüntetni nem szabad őket, mert elkerülhetlen fejlődési formái a modern indusztriális musnak. Megsemmisítésük csak az egész politikai közösség legnagyobb károsításával lehetséges. Az egyesületeket nem szabad megtámadni, hanem csak minden bennük rejlő rosszat kell megszüntetni és olyan megoldást kell találni, hogy a közjónak használjanak. A megoldásnál gondoskodni kell róla, hogy nagy vállalatok, amelyek a termelő költségek csökkentését célozzák, ne akasztassanak meg és hogy azt a helyet, amelyet az ország a nemzetközi iparosvilág vezetésében szerzett, fel ne adjuk.

Vádak a hunyadmegyei közigazgatás ellen.

(Egy sikkasztó jegyző ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

A P. N. feltűnést keltő adatokat közöl a hunyadmegyei közigazgatás világából, Puj Arpád, a sikkasztás miatt másfél évi börtönre ítélt puji körjegyző ügyével kapcsolatban. A sikkasztó jegyző ügye a következő:

Még 1899. évi december havában Dáncs Petru és Lászk Ignác füzesdi és feyeri bírák panaszt tettek a főispánnál, hogy a községek adóinak kezelése körül valamelyes szabálytalanságnak kell lennie, mert a községek az adót pontosan fizetik s dacára ennek, a dévai pénzügyigazgatóság adóhátralékok miatt zaklatja a községeket. E panasz folytán kiszállott 1900. évi január hó végén Knopf Arpád megyei alszámvéve, azonban a vizsgálat nem volt megtartható, mert hiányoztak a hátszegi adóhivatalból beszerzendő adófükönyvek és szükséges adatok. A vizsgálat ennél fogva abban maradt. 1900. április havában a vizsgálat folytatott, minek eredménye az lett, hogy az alispán 1900. május 25-én kelt 9778. számú határozatával a fegyelmi eljárás Puj Arpád ellen megindított és elrendeltetett az újabb vizsgálat.

E vizsgálat adatai alapján Pietsch főszámvéve 1900. július 31-én jelentést tett az alispánnak, hogy a Puj Arpád elleni fegyelmi ügyben megtartott vizsgálat adataiból megállapítható, hogy az 1890—1898 évig terjedő időben Puj községre 141 frt 66 kr., Galac községre 988 frt 77 kr., Feyer községre 1037 frt 57 kr. Ponor községre 704 frt 84 kr. Füzesd községre 172 frt 46 kr. mutatkozott a felelős számadók terhére. Véleményezi ennél fogva, hogy helyszíni vizsgálat tartassék meg annak megállapításá végett, hogy vajon ezen hiányként mutatkozó összegeknek megfelelő készpénz értéke, a nyugták a pénztárban megvannak-e vagy sem?

Az alispán ezt a helyszíni vizsgálatot el is rendelte s annak foganatosításával a puji főszolgabíró bízta meg.

Ezen idő alatt Puj Arpád úgy látszik, félvén az esetleges következményektől, kötelezvényt állított ki a községek részére, amelyben kötelezi magát a hiányzó összegek megfizetésére s így történt azután, hogy midőn 1900. szeptember 30-án a puji főszolgabíró a vizsgálatot megtartotta, a hiányzó összegeknek megfelelő értékek készpénzben, értékekben és nyugtákban meg voltak, sőt az egyes községek javára többletek mutatkoztak. A vizsgálatról az alispáni hivatalnak jelentést tett. Puj Arpád a kötelezvényekben elvállalt kötelezettségének eleget nem tévén, 1900. december 1-én 8761. k. ü. sz. a. Dáncs Petru és Lászk Ignác községi bírák bűnvádi följelentést tettek Puj Arpád ellen hivatali sikkasztás miatt. A vizsgálatot december 11-én elrendették.

E vizsgálatot elrendelő végzés Hunyadmegye alispáni hivatalával közölni rendeltetvén, az 1900. december 14-én az alispáni hivatalnak kézbesített.

Ez alatt a közigazgatási fegyelmi eljárás — úgy látszik — szünetelt és midőn a vizsgálóbíró a fegyelmi iratokat az alispántól be kérte, 1901. március 22-én hozott alispáni határozat szerint Puj Arpád fegyelmi ügyében, miután a fenforgó vétségek vádlott körjegyzőnek hivatalból való elbocsátását tisztán fegyelmi szempontból nem okolják meg, a fegyelmi iratok a fegyelmi eljárás függőben tartása mellett a vizsgálóbíróhoz áttették.

A bűnügyi vizsgálat tovább folyván, a vizsgálat során kihallgatott szakértők az 1890—1898. évekig Feyer községre 4028 korona és Füzesd községre 875 korona 84 fillér hiányt állapítottak meg.

A vizsgálat befejezése után az ügyészség vádiratot adott be, amely ellen terhelt kifogással élt, mire 1902. szeptember 20-án jogerős vádhatározat hozatott.

A jogerős vádirat az alispáni hivattal szintén közölni rendeltetett, hogy azonban az alispáni hivatal ezen vádiratot mikor vette, az nem tudható, mert hiányzik a vétiv.

A múlt nő 26-iki végtárgyalás során az ügyészség tudomására jutván annak, hogy vádlott még mindig hivatalban van, kérte, hogy az ítélet az alispánnal — vádlottnak hivatalától való felfüggesztése végett azonnal — közöltessék.

Megjegyzendő, hogy a puji főszolgabíró által szeptember 30-án felet vizsgálat alkalmával talált „értékek“ a körjegyző által elsikkasztott összegekről adott adólevél volt, melyet az a károsult községek részére kiállított.

Hogy a jegyző ügyét ilyen mesterségesen huzzák-halasztották, annak oka a P. N. szerint az, hogy Puj Arpád — közeli atyafiságban áll a hunyadmegyei alispánnal: Mara Lászlóval, nemkülönben a jelenlegi főispánnal: Barcsay Kálmánnal, ugyszintén a főszolgabírójával s ezért csak igen-igen hosszú idő után nyerte el méltó büntetését.

A tandij-fizetés új módja az állami középiskolákban.

(Pénz helyett — bélyegjegyekkel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3

A gimnáziumokban és reáliskolákban, valamint az ezekkel egyenrangú állami középiskolákban valószínűleg már a jövő évtől kezdve új tandij-fizetési mód lép életbe. A kultuszminiszteriumban most dolgozzák ki a tervezetet, amely nemcsak érdekes újdonságánál és eredetiségénél fogva, hanem előnyös is — mégpedig igen nagy mértékben — a szülőkre és az államkincstárra egyaránt.

Az eddigi és a jelenlegi gyakorlat a tandij-szedésnél tudvalevőleg az, hogy a miniszterium minden egyes tanintézetnél megbíz egy taxárt a tandij kezelésével s ez a tanár a befolyt tandijból munkája jutalmazásául négy százalékat kapja a beszedett tandijak összegének. Ezek a négyszázalékos jutalékok, ha egyenkint nem is valami horribilis összegek, mégis az ország valamennyi állami tanintézetét összevéve, a tandijakból jelentékeny összeget vonnak el az államtól. Például, hogy az aradi állami tanintézeteket vegyük számba, az itteni állami iskoláknak körülbelül hatszáz tandijfizető tanulója van. A középiskolákban 80 korona az évi tandij s nagyjában számítva 38,000 korona az az összeg, amelyet itt tandijakban beszednek. Ennek négy százaléka 1520 koronát tesz ki, az Aradon befolyó tandijakból tehát ezeröttszáz husz koronával kevesebb jut az iskolafentartó kezébe.

Hogy az állam ezeket az összegeket ne veszítse el, módot találtak ki a kultuszminiszteriumban arra, hogy a tandijkezelés ráfizetés nélkül történjék. Evégből olyan módszert fogtak behozni, mint a milyen mellett a postatakarékpánztári befizetések történnek. A tanulóknak ugyanis úrlapokat fognak kiosztani, amelyekre a fizetendő tandij összegét bélyegjegyekben kell fölragasztaniok.

A szülőknek annyiban lesz könnyebb ilyen módon a tandijfizetés, mert a bélyegeket hosszabb idő alatt lassankint vásárolhatják össze a tandijfizetés napjáig. A felbélyegzett úrlapokat a tanulók bemutatják intézetük igazgatójának, aki azokat egyszerűen lebélyegei s így továbbra értéktelenné teszi.

A tandij-kezelésnek ezt az egyszerű módját bizonyára örömmel fogják üdvözölni a szülők is, akiknek érdekét ez a dolog legközelebb-ről érinti.

Az iskolaszék sérelmei.

(Hang az új rendszabályok mellett.)

Arad, december 3.

A következő sorokat vettük: A mi mindig nyugalmas iskolaszékünk mostanság váratlanul forradalomszerű stádiumába jutott. Okozta pedig ezt a belső forradalmat, mint tudvalevő, az a bizonyos utasítás, mely sokkal magasabb célok érdekében, megnyirbálja az iskolaszékek eddigi hatáskörét. Az iskolaszék, a mint ismeretes, fiókbizottságot küldött ki kebeléből, mely az utasítást, a benne foglalt sérelmekért, a miniszter fejéhez vágja. A bizottság pedig a minap összeült, s azt meg is cselekedte.

S most lássuk, hogy voltaképen miben is is ez a nagy sérelem. Hát semmiben. Az iskolaszéknek mindenekelőtt fáj, hogy a szellemi ügyekbe ezután nincs beleszólása, s azt az új rendelet a tanitóságra bizza. Ennél természetesebb dolgot pedig senki sem várhatott ettől az utasítástól. Mert ugyan ki örködhetik méltóbban az iskolák szellemi élete fölött, mint maga a tanitóság s mint legfelső fórum: a tanfelügyelő? Ezt firtatni is fölösleges. Csak azok utazgathatnak e kérdés körül, a kik nem egészen tisztán látnak ebben a dologban.

Sérelemnek tartja a kiküldött fiókbizottság a tandijnak leszállítását s azt is, hogy bárki csak két gyermeke után fizet tandijat, a többi után nem. Pedig hát ez is igen természetes, és semmi egyéb, mint megközelítése egy lépéssel annak az ideális végcélnak, hogy az iskoláztatás teljesen ingyenes legyen. Egyébként, a mint egy ízben már volt róla szó, az sem áll meg, hogy ezzel a város valami sokat veszítene, mert föltétlenül megcsappanna azoknak a száma, a kik tandijmérséklésért folyamodnak, s sokan, kik eddig egy-két koronát fizettek, megfizetnék az egész négy koronát.

Igen helyes az is, hogy az egyes iskolák igazgatói hivatalból tagjai az iskolaszéknek, s ott szavazati joggal bírnak. Csak hasznára lehet az iskolaügynek, ha azt minél nagyobb számban oly emberek intézik, a kik hivatás szerűen abban a légkörben élnek, s természetesen jobban érdeklődnek a nevelés ügye iránt, mint talán néhány iskolaszéki tag, a ki azelőtt bizony nem sokat foglalkozott a tanügygyel.

Az iskolákat centralizálni s közös igazgatás alá helyezni, s mindezt azért, hogy ne oly sok igazgató üljön az iskolaszékben, nagy meggondolatlanság volna. Az eddigi rendszer igen jól bevált, s fölösleges volna azt attól a bizonyos mumustól való félelmünkben egy bizonytalannal felcserélni, a mi a városnak újabb kiadást is jelentene, mert az igazgatói tiszteletdíjakat nem vonhatják el, mivel az a fizetéshez van csatolva, s mint törzsfizetés szerepel.

Tagadhatatlan, hogy az új utasításnak vannak árnyoldalai, de alapjában véve még sem oly fekete az, mint a milyenre festik. Világosan felismerhető célja pedig, hogy az iskolák államosításához előkészítse a talajt, s ennek, ha egyébert nem, hazafias szempontból, őszintén örvendhetünk.

Nagy kár, hogy az új utasítás, mely eskü letételére kötelezi a községi tanítókat, ezt a pontot nem terjesztette ki azokra a lelkészekre is, kik a községi iskolákban vallást tanítanak. Bizony ezekre is ráfért volna az az eskü.

A. T.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: A halálos csönd, dráma. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Casanova, operette. (Páros bérlet.)

Szombat: Figaro házassága, vígjáték. (Páratlan bérlet.)

* **A harag** — Bajazzók. Érdekes ellentéteket mutat a ma megismételt két remekmű: *A harag és a Bajazzók*.

A játszi kedély, az édes szerelem muló haragja, mely csak még jobban fűzi egymáshoz a szerető szíveket: *Dálnoki-Nagy* Lajos költői művének alaphangulata.

A felkorbácsolt szenvedély, a vérboszut lihegő féltékenység, mely a csalfa nő keblében forgatja meg a halálhozó kés pengéjét: — ez *Leoncavallo* Bajazzójának sötét, véres témája.

A közönséget ma is magával ragadta a két hangulat, melyet fokozott az elsőben a poézis édes szava, a másodikban pedig felkorbácsolt az izzó szenvedélyes zene, a hangfestésnek világra szóló remeke, s a tegnap kifejezett jó véleményünk a mai előadás után fokozottabb mérvben nyilatkozhatik meg.

A *haragban* *Gazdy* Aranka és *Ternyey, Szabó* Irma és *Zilahy* a két szerelmes párt úgy alakították, amint a költemény kívánja és ajkukon oly szépen zengett a szó, mint a hogy a troubadourok koráról hirdeti a rájuk maradt rege.

A *Bajazzók* előadása erős vállalkozás, mert a zenekarnak ép oly zeneileg nehéz feladatot kell megoldania, mint az énekeseknek, kiknek énektudását az opera a legfokozottabb mértékben veszi igénybe. *Nedda, Canio, Tonio, Sylvio* drámai énekpártik, melyek csak úgy érvényesülhetnek, ha a zenei finom érzék mellett a játékok megragadóan kíséri az éneket.

Zilahyné drámai énekesnőink között első helyen áll. Amily édes emlékezés hangzik ki madárdalából, amily forrón érez szerelmet szomjazó szíve a Sylvioval való duettben, oly féltelmesen cseng *Canio* előtt a kétségbeesés, a halálsejtelim hangja. A közönség ma is zajosan tapsolta minden énekszám után és számtalan kihívásban részesítette a művésznőt.

Bejci mint *Canio* méltó partnernek bizonyult, bár játékában nem eléggé jut kifejezésre a rettenetes olasz *Othello*, ki szenvedélyétől tova ragadva, a kétség gyilkosság bűnébe esik.

B. *Szabó* csábitó ifju parasztjában kissé sok az előkelőség, szerelmi érzetének kifejezésében a kelleténél több a tartózkodás — és ezáltal lesz oly nagy szerelmese és közte az érzelmi ellentét. Jóvá tesz mindent azonban szép éneke, érces és lágy baritonja és ez tulajdonképpen az énekesnél a fő.

Békassy Gyula (*Tonio*) hatalmas hangja e partiban előnyösen érvényesül. Az opera egyik gyöngye a Prolog, mely egyike a legnehezebben interpretáltató énekeknek. Nagy művészeknek sem sikerül mindenkor a prolognak előadása, azért nem gáncsoljuk *Békassyt* sem, ha különösen ott, mikor recitandó kell énekelnie, egy-két hang az éneken elvész. Éneke egyben elismerésre méltó és neki is a többiekkel együtt nagy része van abban, hogy oly magas szinten álló operaelőadásban lehet részünk.

Orbán Árpád karmester és a zenekar büszkékedhetnek a fényes eredménnyel.

* Színházi hírek Vasárnap és hétfőn délután a *Dráma a tenger fenekén* című látványosság darab megy. A délutáni előadás jó alkalom a vidékieknek arra, hogy a darabot láthassák, mert még a nap folyamán haza utazhatnak. A *Loute*, mint megirtuk, legközelebb színpadra kerül Aradon, még pedig már a jövő

héten. Az érdekes francia bohózatban a társulat első rendű tagjai igen jó szerephez jutnak.

* **Niobe.** A nepszínház e nagyszerű operettje e hó közepe táján színpadra kerül Aradon. A fő női szerepeket *Zilahyné* és *Rózsa* Lili játsszák benne.

* **A dalegyesület a Lohengrinben.** Az aradi dalegyesület megpróbált, nagy feladatra vállalkozott akkor, midőn *Zilahy* Gyula színházgató kérésére elhatározta, hogy a Lohengrin opera előadásán részt vesz a karban. A dalegyesület szorgalmasan készül az előadásra, és *Sperber* Frigyes tanár vezetése alatt már két felvonással elkészült. Ahogy a dalegyesület eddigi működése után ismerjük, az a meggyőződésünk, hogy *Wagner* hatalmas dalművének előadása úgy a színháznak, mint az aradi zeneéletnek kimagasló eseménye lesz.

* **Ifjúsági előadás.** Ma délután a diákoké volt a színpad. *Himfy* dalait adták elő ifjúsági előadás keretében, melyhez bevezetőül érdekes és tanulságos felolvasást tartott *Jancsovic* Ferenc tanár. A magyaros szellemű, poétikus darab jó előadásban került a tanulók elé, kik hálásak voltak minden jelenetért. A címszerepet nemesen és lendülettel játszotta *Ternyey*. *Zilahy* Gyula kitűnő Szaloky Péterének pedig minden mozdulata, szava zajos kacagást tamasztott.

* **Horváth Paula büntetése.** A színészegegyesület központi tanácsa tegnap ülést tartott, a melyen többek közt szóba került *Horváth* Paula szerződészegési ügye is. A kisasszony tudvalevőleg hirtelen elhagyta a *Janovic* féle színtársulatot, hogy a Magyar Színházhoz szerződjék. A tanács az enyhítő körülményekre való tekintettel *Horváth* Pauliát csupán 150 korona pénzbüntetésre ítélte.

Uj csatornázások Aradon.

(A közlekedési-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Régi terv a városházán, hogy Aradnak azt a részét, amelyet a *Shone*-féle csatornaművek első lefektetése alkalmával a hálózatba bele nem vettek, a múlt tanulságainak felhasználásával utólag lássák el csatornával és vízvezetékekkel. Különösen az újtelep az a városrész, amely a csatornázást anomáclák között nélkülözi, de ezen kívül a belvárosnak is vannak utcái, amelyek csatorna nélkül rendezetlenek.

Az aradi waggongyár kérte elsőnek a csatornahálózat kibővítését az újtelep városrészre. Azzal indokolta a waggongyár a kérelmét, hogy gyárában mintegy kétezzer munkás dolgozik s ezek egészsége, de meg a környéke is veszélyeztetve van csatorna nélkül s felő, hogy olyan egészségi mizériák állnak elő, amelyeknek megakadályozása lehetetlen lesz.

A tanács kiadta a waggongyár kérelmét a mérnöki hivatalnak, amely elkészítette a tervrajzot és a költségvetést úgy az újtelepnek mint a csatornázással nem bíró belvárosi utcáknak csatornázásáról. Az újtelepen kívül kiterjesztettnék eszerint a csatornázási hálózat a belváros következő részeire: a *Kossuth-utcának* a *Kiss* Ernő-utatól az ó temetői hidig terjedő részére és a *Desseffy* utcára, az *Orczy*-, *Aulich*-, *Flórián*-, *Lipót*-, és *Lahner* utcákra.

A kibővített hálózat számára egy ejektor volna építendő és pedig a terv szerint a waggongyár mellé, a váártérre. Az új csatornázások költsége 174,265 koronát tenne ki, amely természetesen közcson utján volna fedezendő. Csatornázási költségek fejében ezuttal is a házbér jövedelm 4 és fél százalékát vetnék ki a háztulajdonosokra s a számvételezés számításai alapján ez a perc-nt átlag 9,35 százalékkal gyümölcsöztetné a város befektetését. Ez jelentős jövedelem volna a városnak, de haszon volna a közönségnek is, amely a vízvezetési hálózat kiterjesztése s a nagyobb vízfogyasztás

következtében olcsóbb vízfogyasztási díjakat fizetne.

A mérnöki hivatalnak a fentieket magában foglaló javaslatát a közlekedési bizottság mai ülésén egyhangulag elfogadta, kimondta elvileg, hogy az új csatorna hálózat kiépítésére szükség van s a tanácshoz ilyen értelmű előterjesztést tesz. A bizottság ülésén *Varjassy* Lajos tanácsos, *Sarlot* Domokos főkapitány és *Virágh* Lajos főmérnök plauzibilis adatokkal győzték meg a bizottság tagjait a csatorna hálózat kibővítésének szükségességéről. A vasuti indóház, a waggongyár, a katonai laktanyák, az építendő leleucház, az újtelepi iskolák s annak a városrésznek nagy háza feltétlenül szükségessé teszik a csatorna és vízvezetési művek letesítését.

Az építkezéssel kapcsolatos pénzügyi és technikai ügyek előkészítésével a tanácsot fogják megbízni.

Az ülésen *Varjassy* Lajos elnöklése alatt jelen voltak: *Boros* Vida, *Hegedüs* Sándor, dr. *Opre* Péter, *Pekár* Károly, *Sarlot* Domokos, *Staubert* József és *Virágh* Lajos.

Mangra és a bihari esperesek.

(A megfenyegetett esperesek válasza.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Az aradi görög keleti román egyházmegye legutóbb tartott rendkívüli zsinata, a mint említettük, éles konfliktust szült *Mangra* Vazul nagyváradi helynök, a féléb-maradt püspök és a biharmegyei román esperesek között.

A zsinatnak az volt a célja, hogy siettesse *Mangra*nak a püspökségben való megerősítését. Ez okból *Mangra* hível a zsinaton olyan indítványt tettek, amely szerint a metropolita utasítsa arra, hogy a kormánynál járja ki *Mangra* megerősítését egyházi szempontokból, mert a statumok szerint az egyház hat hónapon túl özvegytségben nem maradhat. Ezt a javaslatot keresztül is erőszakolták. Megtörtént azonban, hogy a zsinati tagok egy része, közöttük több biharmegyei esperes, nem akartván részesei lenni a jogtalan határozatnak, tiltakoztak a zsinat megtartása ellen és kimutatva a zsinat összehívásának törvénytelenységét, egyszerűen kivonultak a zsinat terméből.

Mangra nem elégedett meg azzal, hogy a határozatot kikikarhatták, hanem bosszúra is vágyott. Mint nagyváradi püspöki helynök a renitens esperesekhez hivatalos átiratokat intézett, melyben kimondja, hogy a zsinaton tanúsított magatartásukkal *fegyelmi vétséget* követtek el és felhívja őket, hogy záros határidőben nyilatkozzanak és igazolják cselekvésüket.

Amint lapunknak írják, a megfenyegetett biharmegyei esperesek a fölszólítás folytán a napokban egytől-egyig beadták a püspöki helynökséghez a nyilatkozatukat.

A nyilatkozatok mind egybehangzók. Rövid, de határozott mindegyik.

Az esperesek kereken kijelentik, hogy ők, mint a zsinatnak tagjai, ebbeli minőségükben jártak el, s tekintetben sem a feyelmet meg sem séríthették, sem magatartásukért senki által felelősségre nem vonhatók és mint zsinati a tagok nem állhatnak a püspöki helynökség feyelmi hatósága alatt.

A bihari esperesek önértetén tehát megtörtött *Mangra* terrorizmusa.

Nem kevésbé érdekes epilógusa van *Mangra* temesvári pörének is.

A *Délmagyarországi Közlöny* a *Mangra* és *Maglasiu* között lefolytatott és *Mangra* vereségével befejezett temesvári perről megemlékezve, kellő méltatásban részesítette a viszonyokhoz képest hazafias új püspök viselt dolgait.

Mangra erre nyilatkozatot küldött be a *Dél-magyarországi Közlöny* szerkesztőségébe, amelyben *Maglasiu* és a „Controla” állításait a vádlott felmentése után is „rágalmazó cikkeknek” bélyegzi. A „Controla” szerkesztősége az alábbi érdekes nyilatkozatban válaszol Mangrának:

A Dél-magyarországi Közlöny tegnap furcsa nyilatkozatot közölt Mangra nagyvárad püspöki helynökötől. Mangra kirohanásaira nem is reflektálnánk, ha azok nem volnának oly merészek, hogy még most is, a szenzációs és igazságos ítélet után is nem „rágalmazó cikkeknek” minősítsenek a *Controla* közleményeit.

Azt mondja Mangra, hogy ő „fenntartja a vádat, mert ő *Maglasiu* Emanuel vádja ellenében nem sértett papi, de egyéni becsületének védelmét keresi”. Mangra nagyvárad fonografusának ez a rekedt kiáltása egyszerűen hümbüg. Mert Mangra sajátkezűleg aláírt vádiratában papi és egyéni becsületének a védelmét kereste. Azért inkriminálta az „alávaló” „ré szeges”, „közönséges tolvaj”, „meghalyegzett”, „minden gonoszságra képes”, „gaz” kifejezéseket, melyeket a bíróság ítélete szerint *Maglasiu Emanuel* jobiszemüleg használt Mangrával szemben, aki ellen olyan bizonyítékokat hozott, hogy azok elegendők voltak nemcsak Mangra, de tíz társának papi és egyéni becsületének az értékét a zérusra leszállítani. A *Controla* szerkesztősége.

TANÜGY.

(—) Megnyílt iskola. A polgármesteri hivatal a Marko-dűlőbeli tanyai iskolát dr. *Posgay Lajos* főorvos előterjesztésére meg október hónapban bezáratta vörheny-betegségek miatt. Az előadások öt hétig szüneteltek, míg hétfőn, e hó 2-án a betegségek megszűnése folytán az iskolát, miután tantermeit és egyéb termeit fertőtlenítették, megnyitották.

Akasztás előtt.

(Bali Mihály Kolozsvárott.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 3.

Kolozsvárott holnap reggel végez a földi igazságszolgáltatás a pénzeslevélhordó gyilkosával. Bali Mihály, az állami hóhér tegnap este Kolozsvárra érkezett, s ma már kihirdették Friedrich előtt a halálos ítéletet, a melyet most már aligha fog a királyi kegyelem életfogytiglan tartó rabságra változtatni.

Kolozsvárról táviratozzák: A rablógyilkos Friedrich előtt ma reggel hirdették ki a halálos ítéletet. Az elítélt roppantul megrendült az ítélet hallatára, zokogva kérdezte:

— Nincs kegyelem?

— *Térjen Istenhez*, mondta *Szász Béla*, a helyettes törvényszéki elnök. *Feléje forduljon nagy bánatában.*

Az ítéletkihirdetés után az elítéltet az igazságügyi palotából, a hol fogva volt, bérkocsin átszállították az ügyészség börtönébe. Itt egy földszinti cellában helyezték el. A kivégzés holnap reggel lesz.

A halálra ítelt gyilkos kérte, hogy *anyját küldjék mellette hozzá*. Friedrich védője táviratot intézett a királyhoz, a melyben kegyelmet esd az elítélt részére.

A halálra ítelt anyja az utolsó szalmaszálhoz kapaszkodik nagy kétségbeesésében, hogy fia életét megmenthesse. Táviratozott *Majláth Gusztáv* gyulafehérvári püspöknek, hogy *hatáskörében mindent megtegyen fiának, a ki katolikus hívő, megmentésére.*

Bali Mihályt, a hóhért, Kolozsvárott valóságosan üldözi a közbámulat. Délután már oda jutott, hogy *kénytelen volt a rendőrségre menekülni*, mert az utcán óriási tömeg kísérte kíváncsiságból minden lépte-nyomán.

A kivégzést egész Kolozsvár izgatott érdeklődéssel várja. Az ügyészséget valósággal ostromolják a belépő jegyekért. Minden ese-

mény háttérbe szorul a kivégzés mellett; mindenki annak hatása alatt áll.

Az elítéltet ma csak azok kereshették fel, akikkel Friedrich óhajt utólszor beszélni.

A kivégzés a Farkas utcai fogház belső udvarában fog megtörténni. Erre a célra a fogház udvarát már kitisztították mindentől. Itt állították fel a bitót Bali Mihály gondos felügyelete mellett. A katonaságot, csendőrséget már megkeresték. Egy század katonaság megfelelő számú csendőrökkel fog a kivégzésnél őrt állani. A kivégzés színhelyére a törvényszék hivatalos egyénein kívül néhány orvost és a sajtó képviselőit bocsájtják be. Az elítélt rokonainak, barátainak oda bem netelük nincs.

MULATSÁGOK.

Evangelikus bál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Az idei farsang második s bizonyára nem kis sikerű elítélője lesz az evangelikus bál, melyet január 17-én tartanak meg a Fehér Kereszt nagytermében.

A bárendezőség élén *Frint Lajos* ég. ev. lelkész áll, akinek kezdeményezését tevékenységét ma már a bárendező munkatársak egész serege folytatja abban az irányban, hogy a bál nagyszerű legyen.

Természetes, hogy az evangelikus bárról nem lehet úgy beszélni, mint valami újságról. Folytatása, vagy talán csak a mása annak a fényes sikerű bálnak, melyet az elmúlt évben református bál néven ismert meg a bálkedvelő közönség. Ennek a sokat emlegetett mulatságnak folytatása lesz tehát az evangelikus bál, melyet az idén a testvér egyház, az ágostai evangelikus egyház javára tartanak meg.

Mielőtt azonban a ténceba foghatna a fiatalság, gyönyörködni fog elejétől végig kitűnő programpontokból összeállított *hangversenyben*, melyre már javában folynak a készülődések.

(—) Székelyek estélye. Az aradi *székely otthon* e hó 6-án tartandó házi estélyére széles körben nagy az érdeklődés. Az estélyen *Nagy Józsi* teljes zenekarával fog muzsikálni. A műsorban változás történt, a *Férjhez menjek* című monológ helyett *Garay II* na kisasszony az aradi nemzeti színház tagja. A *kis kiváncsi* című magánjelenetet fogja előadni. Jegyek a meghívó előmutatása mellett este a pénztárnál válthatók.

Rejtélyes gyilkosság.

(Esküdtárséki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Az átlagos bűnügyekből kiemelkedő, érdekes eset foglalkoztatta ma az aradi esküdtárséket. A vádlott *Fluerás Petru* világosi jómodu parasztgazda volt, ki — a vád szerint — a világosi csősz egy ablakon keresztül meglátta.

A lövés után a csősz összecsett és mikor az udvaron a megijedt hozzátartozók és a csendőrök a vizsgálatot megajtották, azt tapasztalták, hogy az illető gyilkos kezében a lövés pillanatában szétrobbant a puska. A földön vérvnyomokat találtak és a földön, valamint az udvaron levő fa ágain a szétronsolt puska részeit megtalálták.

A nyomozás folyamán kutattak, hogy a faluban ki sérülhetett meg a puskarobbanás folytán és megtalálták *Fluerás Petrut*, kinek balkezefeje széjjel volt roncsolva. *Fluerás* bekerült másnap az aradmegyei közgyógyintézetbe, ahol kezét megampulták.

A vizsgálat során eleinte a seb keletkezését úgy magyarázta, hogy kukorica mozsolás közben vágta el kezét a gép. Későbbben már úgy adta elő a dolgot, hogy azon a napon délben két ismerőse figyelmeztette, hogy kutyája

a tojasokat pusztítja, ennek folytán e két tanu jelenlétében rálőtt a kutyájára és eközben robbant szét a puskája és sérült meg a keze. Mikor pedig megkérdezték tőle, hogy hát hol van az ő szétronsolt puskája, azt vallotta, hogy udvarán egy gödörben elrejtette.

A csendőrök megindították a kutatást a puska után és tényleg megtalálták a megjelölt helyen a szétronsolt puskát. Volt tehát két szétronsolt puska, két tanu is, kik tudják, hogy éppen a végzetes napon *Fluerás* kutyára lőtt és eközben robbant szét a puska.

Ez az ügy került ma az esküdtársék elé. A tárgyalást *Fábián Lajos* dr. kir. táblai bíró vezette, szavazó bírák voltak: *Köller János* és *Földes János*. Közvádó: *Meszlényi Antal* dr. Védő: *Popp C. István*. Az esküdtársék tagjai: *Teffner Ignác*, dr. *Steinhardt Mór*, dr. *Somló Ármin*, *Török Márton*, *Trutia Peter*, *Kánya Géza*, dr. *Tolnay János*, dr. *Szilvássy László*, *Szücs Mihály*, dr. *RadóKároly*, *Lang Győző*, *Sági Henrik*; pótesküdték: *Wagner József*, *Lukács Lajos*.

A tárgyalás folyamán érdekes dolog történt. A vádlott édesanyját a tett elkövetése után kihallgatta a csendőrség, anélkül, hogy figyelmeztette volna arra, miszerint a perrendtartás értelmében nem köteles a fia ellen vallani. A védő ennek folytán a tárgyaláson kérte, hogy úgy a vádlott anyjának, valamint ama tanuknak, kik ennek a csendőrség előtt tett vallomását hallották, hagyassék figyelmen kívül a vallomásuk.

A tárgyalást, mely ma több tanu kihallgatásáig jutott el, holnap, csütörtökön folytatják.

Az állami tisztviselők öröme.

(A fizetésjavítás utalványozása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Az állami tisztviselők körében tudvalevően mind sűrűbben hangzanak az elégedetlen hangok, hogy az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat még mindig nincs meg, noha már az idén a költségvetés kiadásai közé, az ehhez szükséges összeg föl van véve.

Az elkeseredettséget bizonyára el fogja oszlatni az a hír, amely ma bizalmas értesítés alakjában *Aradra* érkezett. Ez a hír, amely teljesen illetékes helyről eredt, nem szól ugyan a végleges fizetésrendezésről, de pozitív tény tartalmaz arra nézve, hogy a fizetésrendezés programjába fölve a fizetésjavítás megkapják; a jövő évben pedig a fizetésrendezés törvénybe lesz foglalva.

Amint értesülünk, az aradi pénzügyi tisztviselői körökhöz, illetékes helyről magán-értesítés jött amely szerint a IX., X. és XI. fizetési osztályba tartozó állami tisztviselők ez évre fizetésük hat százalékát kapják javításul. Ennek a hat százaléknak folyósítása legközelebb megtörténik, sőt a pénzügyminiszterium számvevőségi osztályában már készen is vannak a hat százalékos különbözetről szóló utalványok.

Ez a hat százalék, amely ez év elejére visszamenőleg, tehát egy egész esztendőre illeti meg az érdekelteket, bizonyára kellemes karácsonyi-ajándéka lesz az állami tisztviselőknek, akik a törvény késlekedése miatt már-már elvesztették a reménységüket arra nézve, hogy a fizetésjavítást ez idén élvezni fogják.

A pénzügyminiszternek ez az intézkedése valószínűleg előjele annak is, hogy a végleges fizetés-javítás ez osztályokban ilyen, tehát hat százalékos arányban fog megtörténni, habár ezt határozottan megjövendőlni nem lehet.

HIREK.

Kisfaludy és a diákok.

— Miért tapsoltak meg Ternyeit? —

Arad, december 3.

Olyan a publikum, mint a szép asszony. Nem lehet azt kiismerni soha; s legkevésbé sikerül ez éppen azoknak, akik legtöbbet forgolódnak körül. Így a színigazgatók legtöbbakot éppen a műsor összeállítására körül szoktak löni, s nem egy kérdésmesült színész a hosszan előkészített jutalomjátékára ugyancsak azt a darabot választja, amelyben legalaposabban unatkozik éppen az ő publikuma. De hát ennek a fanyar igazságnak egy édes-kedves példáját élveztük a ma délutáni ifjusági előadáson.

A darab folyamán, aminthogy az osztályosság azt megköveteli, kisül végre, hogy azokat a szép dalokat, amelyek szerzőjül Szalóky (Zilahy) adta ki magát, nem ez, hanem Kisfaludy Sándor (Ternyei) írta.

A függöny a hatásos jelenet után legördül; a nézőtér pedig óriási tapsvihar keletkezik, amelyet a működésben levő kicsi tenyerekről feltenni sem lehetne. A függöny mögül előlép Zilahy, mint akinek a legjelentékenyebb és legbravurosabb jelenése volt; a tapsvihar azonban nem szűnik; megjelenik a kiváló alakító másodszer és harmadszer is, de a kis tenyerek fokozódó csattogása végül azon meggyőződésre hozza a világot jelentő deszkák képviselőit, hogy a tapsok más valakinek is szólnak. Erre aztán egymásután megjelentek Gazdy és Békés a tüntető közönség előtt.

Mindhiába! A tapsvihar csak nem akar szünni, míg végül egy pár szoprán torokból kétségbe nem vonható határozottsággal oda nem hangzik a színpadra, hogy: „Kisfaludy Sándor!”

— Nosza Ternyei, ez téged illet, állj elő s hajtsd meg magad illendően!

Ugy történt, és Ternyei talán soha életében nagyobb és őszintébb szívből jövő óvációt nem kapott, jóllehet a jelenése éppen nem nyújtott neki alkalmat sokoldalú tehetségét kimutatnia.

Boldog gyermekkor, amely a megjelenített világot és alakokat látja a színpadon, s melynél a közvetlenség természetes színét a kritika nem betegíti halványra! Hogy elszokott a rendezőség a lelkes publikumtól... A mai előadás nézőtere ilyenből állott. Kisfaludy Sándort jött megnézni és azt akarta látni, és őt a kedves dalok- és regékért holta után is zajos elismerésben és óvációkban részesíteni. Hogy nem jutott ez mindjárt az illetőknek eszébe!

— A kisjenői vadászatok. A kisjenői főúri társaság: József főherceg vendégei, ma Bánkúton folytatta a vadászatokat. Reggel 7 órakor külön vonaton mentek ki Bánkútra a vadászok, akiknek száma ma megszorodott. *Klobusiczky* János országgyűlési képviselővel. Holnap délutánra várják Kisjenőre gróf *Csáky* Antalt és *Urbán* Iván főispánt. Csütörtökön ismét Bánkúton fognak vadászni, ahol közben villásreggeli lesz s délután 5 órakor a hazatérés, este fél 7 órakor pedig ebéd a kisjenői kastélyban. A vadászatok programja e hétre a következő: pénteken Ágyán, szombaton Somoskészen. Az uradalom vadászterületei ebben az

évben különösen bővelkednek vadakban, a vadászatok eredményét azonban felette befolyásolja a rossz időjárás.

— Városatyák választása. Az Aradvárosi szabadelvű-párt negyedik kerületi bizottsága a kerületben megüresedett két köztörvényhatósági bizottsági tagsági hely betöltése ügyében vasárnap ülést tart. — Az ülés délután 5 órakor a Millennium vendéglő külön termében lesz. Az aradi első kerületi szabadelvű párt végrehajtó bizottságának néhány tagja ma este fél 8 órakor a Millennium sörcsarnok külön termében előértekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a szabadelvű párt hivatalos jelöltjében való megállapodás végett vasárnap délelőtt fél 12 órára összehívják a végrehajtó bizottságot a Millennium különtermébe. Az előértekezleten jelen voltak: Keresztes Miksa dr., Kohn S. N., Steinhardt Mór dr., Tedeschi Viktor és Wallfisch Armin.

— Apponyi beteg. Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke néhány nap előtt megbült s orvosai tanácsára tegnap ágyba feküdt. Ma reggel fölkel, a láz azonban újból erőlt vett rajta s kénytelen volt újból ágyba feküdni. Az orvosok könnyebb természetű bronchitist konstataáltak a betegen, s remélik, hogy néhány nap múlva teljesen egészséges lesz. — Ma több képviselő és *Szell* Kálmán miniszterelnök is személyesen tudakozódtak a házelnök egészségi állapota felől.

— Esperes-választás. *B. les* Vazulnak aradi görög keleti román esperessé történt választása által megüresedett a *radnai* gör. kel. esperesi szék. Ennek betöltése végett az aradi román szentszék a választást december 18-án délelőtt kilenc órára tűzte ki. A választást, mint szentszéki biztos: *Csorogár* Romulusz vezeti.

— A király a pápának. Jövő évi január 20-án lesz huszonöt éltendeje, hogy *XIII Leo* elfogadja a pápai széket. Az egész katolikus világ ünnepeket ül a ritka évfordulón s igyekszik valamivel bemutatni hódolatát. Mint Bécsből jelentik, *Ferencz József* király életnagyságu arcképét festeti meg s küldi el a pápának ajándékba.

— Nessi Pál a katonai bíróság előtt. A budapesti honvédegyalogsági becsületügyi választmány elnökétől: *Matyasowszky* alezredestől újabb idézőt kapott *Nessi* Pál országgyűlési képviselő, melyben a holnapi napnak nem délelőtti 9 órájára, hanem délután négy órára rendelik a becsületbíróság elé. *Nessi* meg fog jönni a katonai hatóság előtt, melynek idézése így szól:

M. kir. 74. honvédegyalogsági becsületügyi választmány.

Tekintetes *Nessi* Pál sz. k. v. honvédehadnagy urnak. Meghagyom hadnagy urnak, hogy kihaláltatása céljából ez évi december hónap 4-én délelőtt 9 órakor a fenti választmány hivatalos helyiségében megjelenjen (üllői-úti honvédegyalogsági laktanya). Öltözete: disz. Jelen parancsom vélelőrl az átvételi elismervény ide azonnal betérjesztendő. *Matyasowszky* s. k. alezredest, b. ü. v. elnök.

— Egy volt osztrák miniszter halála. A sőtét emlékü *Schmerling* korszaknak egy nevezetes embere és a magyarok ellensége hunyt el. A mint *Gmundenből* táviratozzák, *Belcredi* Rikárd gróf volt osztrák miniszter tegnap este agyszélhűdés következtében hirtelen meghalt.

Belcredi gróf, 1860-ban a cseh tartományi gyűlés, majd a birodalmi tanács képviselőjévé választatott, hol a klerikális és feudális párt mellett nagy buzgalmat fejtett ki. *Schmerling* kinevezte Csehország helytartójává. *Schmerling* bukása után *Belcredi* lett a belügyminiszter, ki önállóság hijával, a papi és feudális párt vezetőjének, *Esterházy* Mór grófnak pusztaszközévé vált. Ez időtől kezdődött a hirtelen alkotmányfelelősségi politika, melynek főcélja az volt, hogy a magyarok befolyását és a szabadelvű német elemet elnyomja. E cél

felé, valamint az abszolutizmus és konkordátum uralmára törekedett az a párt, melynek *Belcredi* is híve volt, a hatalom és jézuitizmus minden eszközeivel, de egyszersmind nagyuri könnyelműséggel. Az 1866. háború alatt, melynek kitöréséhez *Belcredi* politikája is hozzájárult, a háboruszülte viszonyokat, nevezetesen az ostromállapotot, céljai elérésére akarta felhasználni. Miniszteri tárcájához a béke megkötése után, a közelégetlenség dacára, annyira ragaszkodott, hogy még *Beust* kiegyezési politikája alatt is megmaradt miniszternek, míg végre a Magyarországgal való kiegyezés létrejöttével megbukott s 1870 februárban kénytelen volt visszalepní. A klerikális-feudális párt újabb győzelménél *Taaffe* alatt (1891) a legfelsőbb bíróság elnöke és egyszersmind az urakházának tagja lett, melyben 1881 óta pártja érdekében minden fontosabb kérdésben felszólt. A dualizmusnak és mindennemű szabadelvű reformnak elszánt ellenfele volt.

— Idegbajos képviselő. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Szabó* Kálmánt, a siklói kerület országgyűlési képviselőjét nemrégiben súlyos idegbaj érte, a mely miatt ma egy gyógyintézetbe kellett szállítani. Orvosai remélik, hogy a bajt rövidesen ki fogja heverni.

— Vizsgálat az aradi szerb lelkész ellen. Megirtuk a napokban, hogy a temesvári szerb püspök *Brankovics* Sándor aradi szerb lelkészt fegyelmi büntetésből kifolyólag Aradról *Petrov* szelóba helyezte át, s hogy az aradi parókian dr. *Jupanschi* Sztanimir karlócai teológiai tanár fogja helyét elfoglalni. *Brankovics* azonban folyamodással élt az áthelyezése ellen s arra kérte a püspököt, hogy tartson ellene új vizsgálatot, amelyen tisztázni fogja magát a felmerült vádak alól. A püspök teljesítette a lelkész kérelmét, elrendelte a vizsgálatot s azt három napig tartó tanúkihallgatások után ma befejezték. A tárgyalásokat az aradi szerb iskola helyiségeiben tartották meg *Novákovics* János temesvári szerb esperes és *Milosev* csákovai lelkész.

— Alexits „öngyilkossága”. *Alexits* István, az Aradról Csákovára költözött festő öngyilkossági esete rossz tréfává zsugorodott össze. Mint megirtuk, még azon a napon, hogy az öngyilkosság híre Aradra érkezett, a csákovai főszolgabírótól távirat jött, mely szerint *Alexits* nek semmi baja sincsen. Közben a festő egy aradi barátja elutazott Csákovára s ott meggyőződött róla, hogy az öngyilkosnak vélt *Alexits* a legjobb egészségben festi a szerb templom szent képeit. Az öngyilkossági tréfát a festő maga eszelte ki, s megtoldotta azzal, hogy aradi barátainak levelezőlapot küldött e felirással: *Üdvözlét a másvilágról.*

— Kongresszusi tag választás. A belényesi kerületben a nagy-zobeni görög-keleti román kongresszus tagjává szótöbbséggel *Lázár* György aradi ügyvédet választották meg. *Lázár* a Mangra párt tagja.

— Öngyilkos főjegyző. Szabadkáról táviratozzák: *Manojlovics* István volt főjegyző ma délután revolverrel föbelőtte magát. *Manojlovics* rendezett anyagi viszonyok között élt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— Királyi városok polgármesterei. Az országban önálló törvényhatósági jogu 20 város polgármesterei nagyrészt királyi tanácsosok, a *Ferencz József* rend és egyéb rendek lovagjai. A 24 szabad kir. és önálló törvényhatóságu város polgármesterei az utolsó hivatalos kiutasítás szerint ezek:

Arad: *Institóris* Kálmán. Baja: dr. *Hegedüs* Aladár. Debrecen: *Simonffy* Imre kir. tanácsos. Győr: *Zechmeister* Károly kir. tanácsos. Hódmező-Vásárhely: *Juhász* Mihály. Kassa: *Münster* Tivadar kir. tanácsos. Per J. r. l. Kecskemét: *Kada* Elek. Pest: *Szvac* na Géza királyi tanácsos, F. J. r. l. Komárom: *Domány* János. Munkács: *Hofbauer* Antal. Nagyvárad: *Rimler* Károly. Pancsova: *Mattanovich* Adolf. Pécs: *Majorossy* Imre kir. tan. Pádu: *Brolly* Tivadar, F. J. r. l. Salgó-Bela-

bánya: Szitnyay József kir. tan., P. J. r. 1. Sopron; Gebhard József kir. tan. Szabadka: dr. Perlich Mihály kir. tan. Szatmárnémeti: Pap Géza Szeged; Páffy Ferenc kir. tan., a vaskorona rend lovagja. Székesfehérvár: Havranek József kir. tan., vaskorona-rend 1. Temesvár: dr. Tebisz Károly királyi tanácsos. Újvidék: Popovits István kir. tan. a Vöröskereszt Seemayer János kir. tan. Zombor: Hanke Imre.

— **Pályázat ösztöndíjakra.** A Bibics-féle ösztöndíj-alapítvány három helye a közelmúltban megüresedett. A három alapítványi helyre, melyek egyenként 420 korona ösztöndíjjal vannak összekötve, 2903. évi január 15-éig kell a tanintézetek igazgatóságaihoz a kérvényt benyújtani.

— **Aradi mérnök Csehországban.** *Lészai Ottó*, aradi okleveles gépészmérnököt a chronowi, csehországi textilipargyár meghívta mérnökévé. Lészai, aki mielőtt az aradi atlétikai klub kapitánya Arad sportéletében vezető szerepet játszott, elfogadta a meghívást. Az atlétikai klub holnap este a klubhelyiségben egy kedélyes társasvacsorával fogja elbucsztatni az új kapitányát.

— **Gazdasági tudósítók értekezlete.** A földmívelésügyi miniszter által kinevezett állandó gazdasági tudósítók, a mint lapunknak táviratozzák, ma naggyűlést tartottak, amelynek elnökévé *Bujanovits Sándor* országgyűlési képviselőt választották. A naggyűlés többek között egyhangulag elfogadta azon indítványt, hogy a gazdasági tudósítók hivatalos levelezésével *portómentességben* részesüljenek.

— **Humberték nyomában.** A „Journal de Débats” szerinti parisi rendőri körökben még mindig azt hiszik, hogy sikerülni fog Humbertékát elfogni. Nagyon sok nyom van, a mely hozzájuk vezethet. Egy francia október 5-én állítólag felismerte *Dausignac Rumanit* a buenos-ayresi „Continental” szálloda éttermében. Egy spanyol azt írta, hogy a napokban meglátogattott Barcelona közelében egy kolostort. Habár a szerzetesek tartózkodtak a nyilatkozattól, mégis bizonyosra veszi, hogy Humberték a zárdában találtak menedéket. A barcelonai rendőrség is megerősíti ezt a tényt.

— **Az aradi Kossuth-szobor.** *Brunner Béla* születésnapja alkalmából egy társaság az aradi Kossuth-szoborra hét koronát gyűjtött, a melyet az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez küldötték be. Az összeget rendeltetése helyére juttatjuk.

— **Iskolaépítések Aradmegyében.** A szapárliget közlekedési iskolaépületnek 22377 korona 10 fillér költségelőirányzat melletti felépítésére az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál november 24-én versenytárgyalás volt. Ajánlatot tettek: *N Szabados József* (Gyula) 8.75%, *Glatz János* (Gyula) 5%, és *Schneider János* (Gyula) 12.75% árengedménnyel. Vállalatnyertes *Schneider János* lett. A nagy kamarási iskola melléképületeinek felépítésére ugyancsak *Schneider János* nyújtott be ajánlatot költségelőirányzattal, melyet az államépítészeti hivatal szintén elfogadott.

— **Halálos végű vadászat.** Végzetes kimenetelű vadászatról ad hírt nagyszabotai tudósítónk, mely vadászatnak egy emberélet esett áldozatul. *Lipthay Béla* báró tamásdai birtokán vadászat volt tegnap, negy nímrod társaság áldozott a vadászás sportjának. Vadászat közben egy golyó *Kiss Sámuel*, az uradalom egyik vadászának testébe hatolt s a szerencsétlen ember *rögtön meghalt*. Annyi ki derült, hogy a környéken orvvadászok vannak s azoktól jött a halált okozó lövés. A szerencsétlenségről értesítették a nagyváradi kir. ügyészséget, honnan *Ember Géza* vizsgálóbíró és *Vámosy Mihály* alügyész utazott ki a helyszínére, hogy a vizsgálatot megkezdjék.

— **„Kellemtelen nyomok” az orosz hadseregben.** Az orosz hivatalos bölcsesség úgy vette utját állani az egyre növekvő általános elégtelenségnek, hogy a mozgalom sztoit, főként pedig a diákokat katonáknak sorozta be. Azt hitte ugyanis, hogy a szigorú katonai fegyelem

amely velük szemben fokozottab mérvben fog kifejezésre jutni, majd megtöri őket és szelid bárányokként fognak kikérülni a katonaság kuszo rendszerű iskolából. A terv azonban nem úgy sült el, amint hitték. A besorozott diákok kedvező talajra találtak a katonaság között, hogy eszméiket terjesszék s ezt annál sikeresebben üzhették, mert erről a vezetőségnek halvány sejtése sem volt. Így történt, hogy eszméikkel rövid idő alatt megismertették az egész katonaságot, sőt megnyerték a tiszték nagyrészt is. Legalább erre mutat az orosz hadügyi kormányzat valamennyi csapatteshez intézett s most napvilágra jött ama rendelete, amelyben elmondja a fentieket, felhívja az összes parancsnokokat, hogy a legszigorúbban figyeljék meg a legénységet és a tiszteket és a legcsekélyebb gyanút is azonnal közölik, mert „kellemtelen nyomokat vesznek észre az összes ezredekben”. Főleg a levelezésre terjedjen ki ez az ellenőrzés, mert a hadvezetőségnek tudomása van arról, hogy úgy a legénység, mint a tisztikar állandó levélbeli összeköttetésben vannak egyes forradalmi diákokkal. Jobb metódust ki sem találhatott volna az orosz hadvezetőség az általános elégtelenség — terjesztésére. Mert hogy ez intézkedéssel nem statisztikát akarnak csinálni az „összes külvők”-ről, az bizonyos.

— **Az érsek orra.** Az angol egyház primásával, de *Tempel* érsekkel történt meg egy doveri iskolában a minap a következő jóízű história: Az érsek meglátogatta a doveri iskolákat és az egyik teremben a szokásszerű bünökről beszélt, amik minden emberben megvannak, „még az érsekben is.” A gyermekek szemmel láthatóan elcsodálkoztak, mire az érsek sokrateszi módszerrel fordult a gyerekekhez:

— Ki mondja meg, hogy mi az én szokásszerű bünöm?

Senkise mert felállni a tanulók közül, míg végre egy intelligens külsejű kis fiú feltartotta az ujját. Az érsek barátságosan intett neki, mire a fiú bátran felelt:

- Az iszákosság.
- Miért mondoi ezt, fiám?
- Mert vörös az orra — felelt a gyerek.

Az érsek tudniillik fagyos időben is nyitott hinton érkezett.

— **A hlu gyilkos *Syndon*.** A francia festőt, aki *Dávid* parisi tőzsdeüzérü agyonlőtte, az esküdtsek tudvalevőleg tíz évi fegyházra ítélte. *Syndon* a legutolsó pillanatig azt hitte, hogy fel fogják menteni és már azzal a tervvel foglalkozott, hogy mielőtt kiszabadul, megfesti ügyvédjének, *Dewrinak* a képét, melyet a tavaszi tárlaton akart kiállítani. Most, hogy elítélték, arra kérte a börtönigazgatóját, hogy adjanak neki egy nagy tükröt, hogy megfesthesse a fogságban a saját arcképét, melyet az an halála jéleül védőügyvédjének akar ajándékozni. *Syndon* a tükröt meg fogja kapni.

— **Gyógyszertárak vizsgálata.** Dr. *Posgay Lajos*, városi főorvos, dr. *Outvös Dániel* kerületi orvos kíséretében felkereste ma *Rozsnyay Mátyás* gyógyszerárát, hogy azt a törvény értelmében megvizsgálja. A vizsgálat az egész délelőttöt igénybe vette, melynek folyamán a főorvos többszörösen elismerését fejezte ki a dusan felszerelt raktárak, a rend és tisztaság felett, mely a gyógyszerárban uralkodik. Különösen tetszettek az újonnan beszerzett gyógytári edények, melyek több igen celszerű újítást tartalmaznak. A törvény előírja az erősebb hatású szerek elkülönítést és hogy ez minél feltűnőbb legyen, az egy keresztes szerek keres t alaku üvegdugós üvegekben piros felirattal, a két keresztes szerek ugyanoly üvegekben, de fekete alapon fehér felirattal készítették. A vizsgálóbizottságnak tetszettek az edények, különösen a száraz kivonatokat tartalmazók, melyek dugói belül üresek és olatlan mézszel töltve, melyél fogva a bennük levő kivonat folyton száraz marad. A vizsgálat több vegyszernek elismerésével végződött.

— **Magyar név.** *Kiskoru Krámer Gyula* és *Rezső* aradi letelező, budapesti lakosok családi nevének „Szigeti” re kért atváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Dentolin fog créme** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszal, Aradon.

— **Az első nap.** Emelkedett ünnepi hangulathan folyt le tegnap a karácsonyi tárlat megnyitása *Porter Vilmos* Nagy Áruházában, a Szabadságtéren. A közönség, melynek teljes érdeklődése ezen a napon *Porter* felé fordult, szívesen tett eleget a tegnap számunkban foglalt meghívásnak, s oly tömegesen látogatta meg az áruházat, mint a leg-rossabb szezon idején. Csodálkozás és meglepetés játszódott le minden arcon. A pazar világitás, a terem óriási méretei (50 méter!) a kimondhatatlan választék, rend és kiváltképp a fegyelmezett kiszolgálás gyakorolnak oly hatást mindenkire, mely soká felejtetellen marad Aradon. Ilyen tárlat bizony nincs több vidéki városban, de a fővárosban is alig akad párja. Szervezési talentumának fényes tanujelét szolgáltatva ezen művével *Porter Vilmos*, Orvendünk a munka és ambíció eme sikerén, s közönségünk méltó partifogásába ajánljuk *Porter* karácsonyi tárlatát.

— **Orosházi cigányok Aradon.** A színház épületben levő *Váro* i sörcsarnok éttermében holnap, a ültörtőzőn este *Varga Miska* orosházi cigányzeneke játszik.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nandor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőseggel ruhaztuk fel, ki elfogad minden a nyomdankat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Az Aradi Közlöny naptára.

— Ajándék az előfizetőknek. —

Arad, december 3.

Irodalmi becsü munka lesz az az ajándék, melyet lapunk előfizetői karácsonyra kapnak. Az *Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára* már sajtó alatt van s oly dus tartalommal, oly csinos képekkel fog megjelenni, hogy a lapok által karácsonyi ajándéku nyújtani szokott naptárak nivóját minden tekintetben felülhaladja.

A naptár *irodalmi részét* a helyi tollforgató emberek legjelesebbjei írták, olyan témákról, a melyek minden olvasót egyaránt érdekelnek. Az *illusztrációk* Arad ez évi történetét örökítik meg művészi kivitelü képek egész seregében. Egyik kiváló és becses része lesz a naptárnak a nagy gondal összeállított *cimtar*, mely az Aradváros, Arad- és a szomszéd megyékre vonatkozó adatokat tartalmazza bő és kimerítő részletességgel.

A nyomdai kiállításra nézve is csinos, elegáns naptárt, a mely valósággal nélkülözhetlen, az *Aradi Közlöny* összes előfizetői ingyen megkapják. Ugy szintén ingyen megkapják azok is, kik *december folyamán* előfizetőink sorába lépnek s az *Aradi Közlönyt* legalább egy negyedévre megrendelik.

Megjegyezzük, hogy a naptár *könyvkereskedésekben egyáltalán nem lesz árusítva* s így kizárólag csak azok juthatnak hozzá, a kik az *Aradi Közlöny*-re előfizetnek.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának, 1902. évi december hó 10-én, d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaboknak.

11. A városi számvevőségnek azon jelentése alapján, hogy a nyomtatványok és hirdetémenyek, a háztartási különféle kiadások és a katonai egyes kiadásoknál több kiadás merült fel hitel átruházás iránt felterjesztés tételésk. 12. *Dora János* kerületi biztos szolgálatképességének megállapítása végett az orvosszakértő bizottság kiküldessék. 13. Az elő és leirt állami adó után a megfelelő községi

adó elő leirattassék. 14. Kincig János, Fischer Eliz, Jovanov János, Hajdu István, és Dávid János által emelt új épületek bérjövédelmére a községi adómentesség megadásáért. 15. A szinügyi bizottság kérése az aradi szinigazgató állami segélyének fel-emelése tárgyában a nagyméltóságú m. kir. belügy-miniszterimhoz intézendő felirat iránt.

Kecskeméthyt elfogták?

(A Pinkerton-ügynökség és a magyar rendőrtisztviszték.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

A Kecskeméthy elfogatásáról ma érkezett hírek közül legérdekesebb az, amely a Pinkerton-ügynökség detektívjeinek az Amerikában járt magyar rendőrtisztvisztékre tartott vadászatról szól.

A magyar kormány ugyanis Markovics Ince és Lakner Albert rendőrtisztvisztelket azzal a meghatározott feladattal küldte az Egyesült-Államokba, hogy nyomozzanak a sikkasztó után és ne hagyjanak módot se megkísérletlenül arra, hogy azt megkerítsék. Ugyanekkor az osztrák-magyar konzulátus nemcsak az ország valamennyi városának rendőrségét értesítette Kecskeméthy szökéséről, hanem a Pinkerton detektív-ügynökséget is megbízta az üldözött nyomozásával.

Attól a pillanattól kezdve, amint a magyar rendőrtisztvisztelők megérkeztek, Pinkertonék lépésről lépésre figyelték őket és minden erejükkel azon igyekeztek, hogy a nyomozás sikere lehetőségének elejét vegyék. A Pinkerton-ügynökök folyton követték a rendőrtisztvisztelket és minden utjukat megghiúsítani igyekeztek. Ugy hogy a tisztvisztelők 14 nap előtt végre is tanácsosnak látták eredménytelenül hazájukba visszatérni.

Pinkertonék ugyanis nem voltak hajlandók a jutalomdíjat, amely a legrosszabb esetben 8000 dollárt tett volna ki, más tisztvisztelőkkel megosztani.

Az egész világ nem keveset csodálkozik azon, hogy a Pinkerton-ügynökség mindössze is csak tíz nap előtt bocsátotta ki köröző-levelet Kecskeméthy ellen, tehát éppen egy évvel később a sikkasztó szökése után. Ennek határozott oka volt. Pinkertonék, akik már régóta nyomában voltak Kecskeméthynek, már hosszabb ideje megfigyelés alatt tartották a sikkasztót, de addig nem akartak ez ügyben komolyan eljárni, amíg a magyar rendőrtisztvisztelők Amerikában időztek. Mikor ezek már a hajó fedélzetén voltak, hogy visszautazzanak Budapestre, és már nem álltak utjukban, csak akkor árasztották el az Egyesült-Államokat ezer meg ezer körözőlevéllel. A budapesti rendőrtisztvisztelők elutazása Pinkertonék jelenlétében történt meg, akik ügyeltek arra, hogy a tisztvisztelők tényleg elértek-e a nyílt tengert és nem tértek-e vissza a kikötőbe. Mikor az elutazás felől kétségtelenül meggyőződtek, megkettőztették tevékenységüket s végül Indiában állítólag elfogták Kecskeméthyt.

Berlinből jelentik, hogy Kecskeméthy elfogatását egy november 28-án ideérkezett távirat jelentette először. A táviratot egy itteni detektív vállalatnak Neumann nevű detektívje kapta a bátyjától, Neumanntól, a ki Kecskeméthy elfogatásánál, november 23-án Homes-teadban volt.

A detektív bátyja ugyanis tudta, hogy Kecskeméthy szökésekor Neumann Berlinben kutatott a szökevény után, de sikertelenül. Most, hogy Kecskeméthyt elfogták, első dolga volt ezt az esetet bátyja tudomására hozni.

A táviratban azonban nem említi meg azt, hogy Kecskeméthy bevallotta-e, hogy ő az.

Neumann berlini detektív ezzel a távirat-

tal Berlinben szerkesztőségről szerkesztőségre járt, de sehol sem akartak hitelt adni e táviratnak, miután Kecskeméthy elfogatásával a berlini lapok is számtalanszor felültek és Neumann bátyjának személye nem nyújtott nekik elég biztosítékot. Azért történt, hogy a november 28-án délelőtt határozott formában irt táviratot egyetlen egy berlini lap sem közölte.

Neumann ekkor egy barátja tanácsára a bécsi lapoknak ajánlotta fel a táviratát, de ezek közül csakis a „Wiener Illustrirtes Extra-blatt” volt, a mely a táviratot elfogadta.

December 1-én aztán a „Berliner Tagblatt” is kapott newyorki „x” jelzésű tudósítójától táviratot, a mely azonban csak annyit jelentett, hogy az amerikai lapok tele vannak Kecskeméthy elfogatásával, de arra nem lehet semmit sem adni, mert azt már ismételtelen megkérték, hogy Kecskeméthy elfogatását nagy szenzációval közöljék.

A budapesti főkapitányság részéről Farkas Lajos rendőrtanácsos tegnap táviratilag kérdezősködött a new-yorki osztrák-magyar konzulátusnál, hogy vajon jött-e némi pozitív hír Kecskeméthyről?

Erre a táviratra még nem érkezett válasz. A rendőrségen lázasan várják. Valószínűleg a délután vagy az éjjel folyamán érkezik.

A rendőrség kiküldötte, Markovics Ince dr. amerikai utjáról hazatérve — mint annak idején talán egyedül jelentettük — azzal a pozitív eredménnyel tért vissza, hogy sikerült megállapítani Kecskeméthy tartózkodásának helyét, de neki hozzáférni lehetetlenség, mert az amerikai provinciális viszonyokkal teljesen ismeretlen. Markovics látta, hogy fáradsága hiába való lesz és hogy ha Kecskeméthyt elfogják, arra csak az amerikai detektív képes, hazautazott.

Elutazása után az amerikai detektívek az utasításai szerint folytatták a nyomozást és Indiana államban nyomát találták a sikkasztónak.

Kecskeméthynek ugyszólván minden lépéséről volt értesülve Markovics egészen azon időpontig, amikor az Cincinnatiiban megfordult és ottan pénzt váltott egy német bankban. Markovics még az is tudta, amikor visszatért, hogy a nyomok Indiának vezetnek.

Hogy a budapesti államrendőrség olyan nagy titokzatossággal kezelte a Kecskeméthy-ügyet, annak egy fővárosi estilap a következő érdekes magyarázatát adja:

Már kezdettől fogva egész bizonyosan tudta a rendőrség, hogy Kecskeméthyt állandóan tudósítja valaki a budapesti, reája vonatkozó eseményekről.

Erre vonatkozólag a rendőrségnek kétségtelen bizonyítékok állanak rendelkezésére. Az is bizonyos, hogy az a valaki nem Budapesten adja föl a leveleit és nem is Kecskeméthy nevére, hanem valami álnévre. Mert Budapesten az Amerikába menő és onnan érkező leveleket ellenőrzik, de semmi gyanus levél még nem volt található. Valószínű, hogy Bécsben adják fel a Kecskeméthynek szánt leveleket.

A rendőrség birtokában van egy Kecskeméthytől érkezett levélnek, a melyből többek között kétségtelenül meglehetően állapítani, hogy Kecskeméthy valaki informálja Budapestről. Kecskeméthy e levelében olyant irt, amit lapokból meg nem tudhatott, amiről csak magánértesítés folytán vehetett tudomást. S ez valószínűvé teszi, hogy a hirhedt sikkasztónak volt egy csendes bűntársa, aki itten tartózkodik Budapesten.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Tomka-féle betörés a kir. táblán. Tavaly történt, hogy Tomka Samu dr. budapesti jónövű főorvos jelentést tett a rendőrségen, hogy mialatt családjával külföldön járt, Andrássy-uti lakását ismeretlen tettesek föltörték és kifosztották. Elvitték minden értékesebb holmiját, kasszáját pedig kifurták és százezer korona áru értékpapirjait ellopták. Tomka dr. bejelentette az esetet a trieszti általános biztosító társaságnak is, melynél egy félesztendővel ezelőtt a vagyonát betörés ellen 176000 koronára biztosította. A rendőrség, mint tudjuk, csakhamar kiderítette, hogy Tomka dr. színlelte a betörést, megfurta a saját kasszáját, hogy ezen a réven kicsalja a biztosított összeget. A mikor látta, hogy vakmerő tetteivel fölsült, öngyilkossá lett. A nyomozás azonban tovább folyt, s ennek során hurokra került Tomka bűntársa, Marót Sándor bécsi magánzó, Tomka testvérbátyja, a ki a pénzszekevényből eltűnt értékpapirokat Bécsben eladta, valamint az ő kezén fordultak meg az állítólag ellopott gyémántok is. Marótot tüstént letartóztatták, s a budapesti törvényszék, a tanuvallomások alapján beigazoltnak látva, hogy tényleg Marót Sándor volt az, aki Bécsben az állítólag ellopott értékpapirokat értékesítette, s meggyőződve arról, hogy a betörés szinleges volt, s hogy azt Tomka követte el azzal a céllal, hogy a biztosított összeget jogtalanul megszerezze magának, — Marót Sándort család büntetésének kísérlétéért egy esztendői börtönrre ítélte. A vádlott felebbelése folytán a bűnpör a budapesti kir. táblához került, amelynek harmadik büntetőtanácsa Kosutány Géza táblai bíró elnöklésével ma fogott bele a szenzációs eset tárgyalásába. A pör előadója Devich László táblai bíró, szavazóbírák: Horváth Béla dr., Bucz Lajos és Haupt Albert. A közvédat Balogh György főügyész helyettes képviseli, a személyesen megjelent Marót Sándort Friedmann Bernát védi, a biztosító társaságot Darvai Fülöp dr., özv. Tomkáné érdekeit Pollák Illés képviseli. A bűnpör anyagának ismertetése után a kir. tábla — a bizonyítás kiegészítése képen — több tanut hallgatott ki. Ítéletet ma nem hoztak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Közgazdasági tudósító. A magy. királyi földmívelésügyi miniszter Weinrich Lajos battonyai táblai osztrák-magyar gazdasági tudósító bizottságának névze a gazdasági tudósító bizottság meg. — Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren Verein a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Wolf Adolf, Kőszeg. — Fischer H. Szatmár. — Wurm Salamon, Budapest. — Wiegandfeld és Schreiber, bej. cég Ujvidék. — Grünfeld Alfred, Vinkovce. — Tauber Manó, Esztergom. — Tuschak Márkus fia, Gyöngyös. — Gansel Adolf, Kwassitz.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 3.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv tartózkodó. Kedvező irányzat mellett 12,000 métermassa kerül forgalomba, szilárdan tartott áron. Egyéb gabonanemek kedvezők. Időjárás derült.

Estitőzsde. Berlin 1/2 olcsóbb.

Zárulat 12 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.60—7.61
Rozs 1903. áprilisra	6.62—6.63
Zab 1903. áprilisra	6.32—6.33
Tengeri 1903. májusra	5.75—5.76
Repce augusztusra	11.90—12.—

Zárulat 5 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.60—7.61
Rozs 1903. áprilisra	6.61—6.62
Zab 1903. áprilisra	6.28—6.29
Tengeri 1903. májusra	5.75—5.76
Repce augusztusra	—

Zárulat 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	668.75
Magyar hitelrészvény	704.—
Leszámítolóbank részvény	440.25
Rima-Murányi vasúti részvény	464.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	686.25
Közúti vasút	615.—
Városi villamos vasút részvény	327.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 107—8 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 108—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 107—8 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm sulyban 106—7 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 106—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 104—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm sulyban 100—2 fillérig.

Sertéselészám. December hó 1. napján volt készlet 33,449 darab, december hó 2. napján fölhajtatott 590 darab, december hó 2. napján elszállított 610 darab, december hó 3. napján maradt készlet 33,429 darab. — **Üzlet:** Változatlan.

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expresszvonat.

— Angol regény. —

Fordította: **Ritt Gyula.** (26)

(Folytatás.)

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Midőn Sir Collingham Károly, fivérével és a katonai attaséval elhagyta a lyoni pályaudvart, alig mult tizenegy óra.

— Látod Silas, — fordult a tábornok, fivéréhez, miközben órájára nézett, — még elég idő van. A vonat tizenegy óra ötvenkor indul Calais ba Természetes, hogy itt nem szabad sokat időzned, át kell menned az északi pályaudvarra... Ugyebár ő elu azhat, Jack!

— Mindenesetre, ha megígérte, hogy szüksé: estén visszatér.

Mr. Collingham fel is használta azonnal az engedélyt.

— Hanem mi az ön terve tábornok ur? — kérdezte az attasé.

— A klub helyiség-ben szobát bérelnék, átélőzködnék és aztán látogatást óhajtok tenni a Madaszkar szállóban. Egy, a mi társaságunkhoz tartozó hölgy van ott megszállva. Talán örülni fog, ha szolgálatomat neki felajánlanom.

— Angol nő? — Tán tehetünk érte valamit?

— Igen, angol, de özvegye Castagneto olasz grófnak.

— Ah akkor ismerem, — felelt Papillon, — még abból az időből emlékezem reá, amikor Romába voltam. Lehet már két, három éve. Az igéző szép asszonyt mindenki csodálta, de mivel akkor volt mély gyászban, keveset volt látható.

— Ön tehát azelőtt Rómában volt? Mondja csak, nem találkozott, vagy nem ismert ott egy bizonyos Quadling nevű bankárt?

— De igen, hisz mindenütt látható volt. Hogy nevét említi, jut eszembe, hogy ő is egyike volt a grófnő bámuloinak. Ő a kezeért esengett.

— A hölgy bátorította őt?

— Istenem, honnan tudjam én azt? Ki ismerheti a hölgyek szeszélyeit?

— Tán tetszett neki? Az emberek azt rebesgették, hogy a grófnő szerény vagyoni körülmények között maradt vissza, ... a bankár pedig gazdag ember. Ma már, persze sokkal biztosabban tudjuk.

Ma már? Hogy érti ezt?

— Ön még nem hallotta? Tegnap olvastam a „Figaro” ban, de minden párisi lap is hozta. Quadling csődöt mondott és azzal a mi kezében volt, megszökött.

— No, akkor nem jutott messzire — kiáltott fel a tábornok. — Borzasztó nemezis!

Ugy látom meglepődött, Jack. Még nem mondtam önnek? Ez a Quadling az az ember, akit a hálókocsiban meggyilkoltak, ketsegtelenül azért a pénzért, amit magával vitt.

— Tehát Quadling? De mortuus nil nisi bene, ... nem sokra tartottam ezt az embert és a grófnő szerencsésének tarthatja, hogy ettől az embertől megszabadult. De bocsánat tábornok ur, mennem kell, tizenkét órakor szolgálatom van. Ha még szüksége lesz reám, kérem küldjön lakásomra, rue Miro menli 207, vagy a követségre. Este a színházba is mehetünk. Mit gondol?

— A szavak után az szedre elvágatott és a

tábornok elgondolkozva fordult be a kapucinusok boulevardjára. Quadling és a grófnő ismeretsége elég volt arra, hogy gondolatait állandóan foglalkoztassa. Ismerve az előzményeket, nem tudta, hogy mit gondoljon a grófnőről. Szívét erős próbára tette. Tény, hogy a grófnővel való első találkozása mély hatást gyakorolt reá. Az elmúlt télen Rómában, szintén bámau'oi közé tartozott. Mikor látásán szive megdobbant, azt hitte csak futó tűz, csak szalma láng és ez a platói szerelem csak mulattatni fogja őt és ép oly gyorsan fog elmosódni szívében, mint ahogy keletkezett. De a csillogó parázs lángra lobbant anélkül, hogy tudta, akarta volna. Az ötvenegy éves Sir Collingham tábornok személyesen beleszeretett a szép, fiatal, özvegy olasz grófnőbe. Csakhogy egy bökkenő volt a dologban. — A grófnőnek nem volt tudomása a tábornok érzelméről. Vajjon mit fog hozzá szólni?

— Eh, mindegy! — kiáltott fel a tábornok. — A mily igaz, hogy élék: én a pártjára állok, akármit is beszélnek az emberek. Egy ilyen asszony minden gyanu fölött áll. Bizonyára egy szóval rendbe hozhatna mindent én várni fogok, míg ő elhatározza magát arra.

Sir Collingham Károly ilyen elhatározással hiányította lépteit a Madagaszkár szállóba felé. A portásnál a grófnő iránt kérdezősködött és átadta névjegyét, hogy bejelentsek. A portás hol a tábornokot, hol a névjegyet nézte, sokáig tétovázott, míg elhatározta magát valamire. Végre elindult az iroda felé.

— Siessen, — kiáltott utána türelmetlenül a tábornok, — értesitse a grófnőt, hogy tiszteletemet óhajtom tenni.

E pillanatban a vendéglős, ki az egész jelenetet az iroda ablakából látta, kijött a tábornokhoz.

— Értesitem a tábornok urat, — szólt mély meghajtással, — hogy a grófnő gyöngékedik és nincs abban a helyzetben, hogy valakit fogadjasson. Ma semmi esetre sem.

— Ez nagyon szép. Csakhogy én senki részéről sem fogadok el visszautasítást. — Küldje föl, vagy vigye személyesen kártyámat a grófnőhöz. Követelem, megértette? — kiáltott a tábornok oly dühösen, hogy a vendéglős felelet nélkül szaladt föl az emeletre.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsin délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.06
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. s.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.56
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 65. sz. Páratlan.

Csütörtökön, 1902. évi december hó 4-én:

A halálos csönd.

Társadalmi dráma 3 felvonásban. Irta: Don José Echegaray.

SZEMÉLYEK:

Augustias	Gardi A.	Tábornok	Békés Gyula.
Mercedes	Csigaházi E.	Raimundo	Ternyei L.
Pura	Daróczi Ilka.	Gennaro	Mariházi M.
Inez	Szabó Irma.	Orellana	Csiky László.
Julia	Garai Ilonka.	Rodrigo	Gózon Béla.

Készlete este 7 óráig.

NAPIREND.

December 4. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Krizológ. — Protestáns naptár: Borbála. — Görög-keleti naptár (november 21.): Boldogasszony följánlása. — A nap két 7 óra 16 perckor, nyugszik 3 óra 52 perckor. — A hold két 10 óra 3 perckor, nyugszik 8 óra 1 perckor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett Mesterem.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, elvétve csapadék.

NYILTÉR.*

Ma csütörtökön december hó 4-én

és a következő napokon

a Városi sörcsarnok ujonnan be-
rendezett éttermeiben

a hírneves orosházi első cigányzenekar

Varga Mihály primás vezetése alatt

nagy

hangversenyt

rendez,

melyre a n. é. közönség b. pártfogását kéri

Weisz Ignác,

vendéglős.

Francia regények,

több ezer kötet.

Kötetenként 10 kr.-ért.

(Bolti ár 1 és 2 frank.)

Angol regények,

kötetenként 20, 25 krért.

Óriási raktár

magyar és német

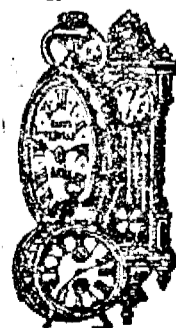
antiquar-munkákból,

rendkívül olcsó árakon.

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedésében, Aradon, 2046

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Jó órákat olcsón

külé 3 évi írásbeli jótállás
mellett privat vevőknek

Konrad János

óragyára,

aranyárak kivitelű háza

BRUX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czímekkel van ki-
tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítás érem,
valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1902

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Telephonszám 478!

Wormser Antal**ARADON,**
Lázár Vilmos és Deák Ferencz-utcza
sarkán.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

Női gallérok, felöltők, köpenyek és kabátokban.

Nagy választék.

1798

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felöltők és téli kabátokban.

Telephonszám 478!

A legjobb arc-
szépitőszert a **SERAIL-ARCZKENOCS,**

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársonypuhává teszi.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fill.Egy kis tégely
ára 70 fillér.**Minden ártalmas alkatrész nélkül**Serail-szappan } kitűnő toilett szappanok
Epe-szappan } a kenőcs használatához.
Serail-creme. Nappali használatra.Serail-pouder. Kiváló finom arczpor
három színben, fehér, rózsaszín és
crème. Egy doboz ára 1 korona.
Serail-szajviz. A legjobb szájjviz.

A volt szintársulat tagja, a kiváló szépségű Menszáros Margit a következőleg nyilatkozott a Serail-készítményekről:

*Igen tisztelt gyógyszerész ur!*Használva az ön által készített **Serail pipere-különlegességeket**, teljes meggyőződéssel nyilatkozatom ki, hogy azok bőrpoló és bőrfinomító hatásukat illetőleg, a legkényesebb igényeknek is megfelelnek, és a hasonló készítmények közül méltán foglalják el az **első** helyet.

Fogadja legnagyobb elismerésem s meglepedésem mellett, szívélyes üdvözlétem.

Arad, 1902. márcz. 29.

*Menszáros Margit.***Csalhatatlan szer nátha ellen.**Bármilyen náthát **1 nap alatt** meggyógyít. Hatása biztos és meglepő.
Használata kellemes.Kapható egyedül csak a **Rozsnyay** gyógytárban.**Pilulae solventes Rozsnyay**
hashajtó labdacok.

Biztos hatású, csikarást nem okozó labdacok. — Egy doboz ára 80 fillér.

Kapható a készítőnél: **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerárban,
Aradon, Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerárban.**Hirdetmény.**Az aradi helyőrségi élelmezési bizottság sertészsir és szalonna szállítására **f. hó 16-án délután 3 órakor** árlejtést tart.

Havonta körülbelül 1500 klg. zsir és 180 klg. szalonna szükségeseltetik.

Az összes hentesek és nagykereskedők részt vehetnek ezen árlejtésen.

Csak első minőségű áru fogadtatik el.

A szállítás az aradi várba értendő.

A bélyegnélküli írásbeli ajánlatok levél alakban, szóljanak lehetőleg egy egész évre és 1902. évi december hó 15-ig a fenti bizottsághoz benyújtandók.

A fizetés egyszer havonta a bizottság saját pénztáránál eszközöltetik.

Az ajánlattevők kötelesek írásban kinyilatkoztatni, hogy a szállítási feltételeket ismerik.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

Geisler Kázmér,

főhadnagy, kezelő-tiszt.

2217

Felülmul minden eddig létezőt a
Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos ízt kölcsönöz.

Ára 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitűnő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ára: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitűnő hatású szer
tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuzos bajok ellen a**szagtalan, kellemes ízű, friss****Csukamájolaj.**

Ára egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 652

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE**MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó **vegykészítmény**. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepitő májfoltot, bőratkát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Masszázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimores védjegyammal vannak lezárva.

Kamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1736

Margit szappan 70 fillér.

Margit pouder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárban és drogueriarban.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Bóros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Palcán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Ármán, Elekén: Ifj. Pekker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevemesen: Schlögl Pál, Kunágótán: Fejes Lajos, Kurtison: Haekenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzóros Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Roksán János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Sobornán: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárban.

Vidéken vagy Aradon

ohajtanék kisebbszertű üzletet készpénzzel átvenni, olyan üzletek, melyek italméréssel és dohá ytőzsdével vannak ellátva, előnyben részesülnek. Részletes ajánlatokat X. Y. jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 2203

Egyetemi hallgató

instruktornak ajánlkozik. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér Sz. B. jeligével. 2205

Csinos fiatal özvegy

asszony vagy leány ösmeretségét keresem. „Nefelets“ Poste restante. 2218

Azonnali belépésre

keresek egy fűszeres segédet és egy jó erkölcsű fiut tanulónak. — Barna Lajos, Pankotán. 2216

Jemm E.

rég elismert

köhögés és

Mell-Czukorkák

rekedtség ellen.

Engedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytartósági határozattal.

Egy csomag 50 fillér.

Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Arpad és Rozsnyay Mátyás urak gyógyszerárában. 2110

Zálogcédlákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Gyakornokot,

ki a magyar és német nyelvben jártas, irodámba azonnali belépésre fölveszek. Mindkét nyelven írt, bizonyítvány - másolatokkal ellátott ajánlatok „A. B.“ jelige alatt a lap kiadóhivatalához címzendők. 2211

Értesítés!

A „Kisiparosok Országos Nyugdíj és Segélyegyesülete m. sz.“ képviselője Arad, Török Ignác-utca 8. sz. Célja: tagjainak keresetképtelenség esetén való állandó segélyezése, ingyenes jogi tanács, a Magyar Iparosok Lapja rendes megküldése, olcsó pénzkölcsönökkel való támogatás, 200—600 koronáig terjedő halálzási segély, végre özvegy és árvasegély nyújtása Heti illeték 60 fillér. — Bövebb felvilágosítással szolgál és beiratást elfogad Avarfi József Arad, Török Ignác-utca 8. 5091.

Valódi császár olaj

litterje 40 fillér,

Amerikai szalon petroleum

litterje 32 fillér,

Denaturált szesz

litterje 36 fillér.

Kapható: 2152

Braun N. A.

festékraktáraiban Arad,

Boros Béni-tér 6. Forray-utca 7.

Telephon 387.

Kerestetik

egy ügyes pénztárnok, ki az irodai teendőkből némi jártassággal bír. — Cím a kiadóhivatalban. 2219

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1752

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhely

ARAD, Salacz-utca 2.

Eredeti H-patkók!

Mindig éles! Félrelépés kizárva!

Figyelmeztetés.

A H-patkók előnye az, hogy egy kiváló minőségű acélanyagból készülnek, amelyet kizárólag csak mi használunk. Hogy magunkat károktól megóvjuk, utasítsunk minden utántöltést vissza és a vásárlásnál határozottan kérjünk 2145

Eredeti H-patkókat

ezen gyári jeggyel

Leonhardt & Co.

Berlin-Schöneberg.

Vezérképviselők Ausztria-Magyarország részére: Kaszab & Breuer, Budapest VI.

Uraságoktól levetett téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kívánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszünk és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petöfi-utca 7. sz.

Telefon 137. sz.

Legjobb minőségű teljesen száraz I. oszt., 7 láb hosszú

tölgy szőlőkaró,

I. osztályu

bükk hasáb tűzifa,

továbbá mindenféle tölgy vágott

és faragott épületfák

a legjutányosabb árakban kaphatók

Herskovitz Jg. és fiai

1804 üzegnél

Aradon, Boros Béni-tér 11. sz.

3 nap alatt meggyógyul

a hngyesófolys — ha több éves is — szabadalmazott tanulmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi kórházban s a párisi Hopital-Mydiben vérbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magmlés meggyógyítására is feltétlenül hatékony. — trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 írt, utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1853

Budapest, VIII. József-körut 53.

Asszonyok és leányok!

A havi bajok nehézségei, hátfájás, testfájás, göresök, lejtájás, rosszullét stb. ellen ajánlatos „Amasira“ egy határozottan ártalmatlanul ható és kellemesen bevehető theakeverék (poralakban). Orvosiilag melegen ajánlva. Dr. med. M. Stuttgartban írja a többek közt: „A belsőleg ajánlt gyógytheák közül, egy sereg kedvező tapasztalat alapján, egy újabb theavegyülettnek adtam előnyt, amely „Amasira“ név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más theát felülmúl. stb. — Dr. med. G. Berlinben jelentést tesz eredményeiről és a többek közt ezt mondja: „S. A. k. a. Köpenick S. asszonynál: A gyenge alkotásu, kissé halavány páciens rosszullétről és hátfájásról panaszkodott a havi baj kezdeténél, valamint néhány nappal azután. A negyedik észsze teánál elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án irisszebbnek látszott, mint azelőtt. Életunsága elmúlt és most kettő helyett dolgozik. stb. — J. asszony Stuttgartban közli: „Nem fogom elmulasztani minden felebarátnőmnnek ezen kitünően ható készítményt a legmelegebben ajánlani.“ stb. — A fenti, valamint minden elismerő írat eredeti példányai a gyárósnál betekintésül le vannak téve. — Amasira ára dobozonként K. 3.— (3—1 hónapig eltart!) Csupán A. Locher névaláírásával valódi! Egyedüli gyáros: Andr. Locher, Pharmac. Laboratorium, Stuttgart.

Raktárak: Budapesten: Török J., Király-utca 12. sz. Pozsonyban: Dr. Adler Salvator-gyógytárában, valamint az Osztrák-Magyar monarchia minden nagyobb gyógytárában. 2192

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrássy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

Ditmár-féle

villanyos és légszeszcsillárokból

Elvállalunk világítási berendezéseket.

Átalakításokat petroleumról villanyvilágításra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Legteljesebb collectió étkező, tea, kávé és feketekávé készletekből. A legolcsóbbaktól a legfinomabb kiállításukig.

Egyes kávé, teás és mokka csészékben, valamint csemege és egyéb tányérből a vidéken páratlan olcsó és gazdag választék.

Diszmi tárgyakból a legújabb perámiai művek készleten tartanak. 2060

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készletek utolérhetlen olcsó árakon. A legegyszerűbbtől a legmodernebb újdonságokig. Színes üveg disztárgyakból állandó nagy készlet.

Fémáruk.

„Kayser zinn“ disz és használati tárgyakból egyedüli raktár. „Szandrik“ körmőcbányai ezüstműveinek képviselője. Alpacca ezüst evőeszközök és disztárgyak. Alpaccaáruk.